(હજુ સુધી આવા મીનીંગ કોઇપણ છપાયા નથી.)

A

COMPLETE GLOSSARY

OF

ALL THE WORDS AND PHRASES

OCCURRING IN

MACMILLAN'S NEW ENGLISH READER NO. I.

KARSANDAS NARANDAS & SONS.

Book-sellers.

Nanavat, SURAT

1929.

Price 8 annas.

1. Our School.
આપણી નિશાળ.

Govind(ગોવિન્દ) છોકરાનું નામ છે.
School (સ્કૂલ) નિશાળ.
Was going to school= નિશાળે જતો હતો.
Monday (મન્ડે) સોમવાર.
Morning (મૉર્નિન્ગ) સવાર.
On Monday morning= સોમવારની સવારે.
Just then (જસ્ટ ધેન)તેજ વખતે.
Gopal (ગોપાલ) છોકરાનું નામ છે.
Came in (કેઇમ ઇન) અંદર આવ્યો.
To see (સી) મળવાને.
Him (હિમ) તેને.
Is (ઇઝ) છે (થાય છે).
His (હિઝ) તેનો.
Friend (ફ્રેન્ડ) મિત્ર; ભાઇબંધ.
Lives (લિવ્ઝ) રહે છે.
Next (નેક્સ્ટ) પાસેના; જોડેના.
House (હાઉસ) ઘર.
Good Morning (ગુડમૉર્નિન્ગ) સવારની સલામ; સાહેબજી.
You (યુ) તમે.
Are you going=શું તમે જાઓ છો?

Are you going to school?
શું તમે નિશાળે જાઓ છો?
Yes (યેસ) હા.
It is time=વખત થયો છે.
I am starting (ઍમ સ્ટાર્ટિન્ગ) નીકળું છું.
Just (જસ્ટ) હમણાં; તરતજ.
I am just starting = હું હમણાંજ નીકળું છું.
Will take=લઇ જશો.
Will you take = શું તમે લઇ જશો?
With you=તમારી સાથે.
Father (ફાધર) બાપા.
Told (ટોલ્ડ) કહ્યું.
To go (ટુ ગો) જવાનું.
To your school=તમારી નિશાળે.
May come=આવું.
May I come with you= શું હું તમારી સાથે આવું.
Come along (અલૉન્ગ) ચાલો.
See (સી) જુઓ.
Will take=લઇ જઇશ.
Picture (પિક્ચર) ચિત્ર.
Here is=આ રહ્યું.
Classroom (ક્લાસરૂમ) વર્ગનો ઓરડો.

Here is a picture of my classroom=મારા વર્ગના ઓરડાનું ચિત્ર આ રહ્યું.
Was drawn (ઉવૉઝ ડ્રૉન) પાડવામાં-ચિતરવામાં-આવ્યું હતું.
School-writer (રાઇટર) નિશાળના કારકુન.
What (હ્વૉટ) કેવું.
Nice (નાઇસ) મઝેનું; સુંદર.
What a nice picture= કેવું સુંદર ચિત્ર.
Can see=જોઇ શકું છું.
In it=તેમાં.
There you are=તમે પેલા રહ્યા; તમે ત્યાં છો.
Sitting (સિટિન્ગ) બેઠેલા.
Table (ટેબલ) મેજ.
At a table=મેજ આગળ.
Three (થ્રી) ત્રણ.
Is not=નથી.
It is a desk=તે ઢળતું મેજ છે.
Desk (ડેસ્ક) ઢળતું મેજ.
Boys (બૉય્ઝ) છોકરાઓ.
Other (અધર) બીજા.
Are sitting (આર સિટિંગ) બેઠા [છે.
Bench (બેન્ચ) પાટલી.
In front of us=અમારી આગળ
Slates (સ્લેટ્સ) પત્થર પાટીઓ.
Are lying (લાઇંગ) પડેલી છે.
Behind (બિહાઇન્ડ) પછવાડે.
There is=છે.
Another (અનધર) બીજું.
Four (ફોર) ચાર.
More (મોર) વધારે.
Them (ધેમ) તેમને.
Cannot see=જોઈ શકતા નથી.
Too small (સ્મૉલ) જોઇએ તે કરતા નાનું; બહુજ નાનું.
Who (હુ) કોણ.
Who is that=પેલો કોણ છે?
Tall (ટૉલ) ઉંચો.
Gentleman (જેન્ટ્લમૅન) સદ્‌ગ્રહસ્થ. [ઉભેલો.
Standing up (સ્ટૅન્ડિંગ) ઉંચો
Who is that tall...up=પેલો ઉંચો ઉભેલો સદ્‌ગ્રહસ્થ કોણ છે?
Turban (ટર્બન) પાઘડી.
He has a turban on=તેણે પાઘડી પહેરી છે.
Class-master (ક્લાસ માસ્ટર) વર્ગ શિક્ષક. [કરે છે.
What is he doing=તે શું
He is teaching us (ટીચિંગ) તે અમને શીખવે છે-ભણાવે છે.

Left (લેફ્ટ) ડાબો.
Hand (હૅન્ડ) હાથ.
Globe (ગ્લોબ) પૃથ્વીનો ગોળો.
His left hand is on the globe=તેનો ડાબો હાથ પૃથ્વીના ગોળા ઉપર છે.
His finger is pointing to India=તેની આંગળી હિંદુસ્તાન બતાવે છે.
Is pointing (પૉઇન્ટિંગ) દેખાડે છે.
India (ઇન્ડિઆ) હિંદુસ્તાન.
Is saying (સેઇંગ) કહે છે.
Country (કન્ટ્રિ) દેશ.
This is our country=આ આપણો દેશ છે.
The globe has = પૃથ્વીના ગોળાને છે.
The same (સેઇમ) તેવોજ; એવો.
Shape (શેઇપ) આકાર.
That (ધૅટ) જે.
Earth (અર્થ) પૃથ્વી.
That the earth has=જેવો પૃથ્વીને છે તેવો.
Round (રાઉન્ડ) ગોળ.
High (હાઇ) ઉંચી.
Stand (સ્ટૅન્ડ) લાકડાનો ઘોડો.
Close to it=તેની પાસે.
Master's (માસ્ટર્સ) મહેતાજીની.

What are those pictures =પેલાં ચિત્રો શાના છે ?
Those (ધોઝ) પેલાં.
Wall (વૉલ) દીવાલ.
They are (ધે આર) તેઓ છે.
Maps (મૅપ્સ) નકશાઓ.
A map (મૅપ) નકશો.
England (ઇંગ્લંડ) ઇંગ્લંડ દેશ.
The other (અધર) બીજો.
When you come to school =જ્યારે તમે નિશાળે આવશો ત્યારે.
Will show (શો) દેખાડીશ.
Things (થિંગ્ઝ) ચીજો.
Now (નાઉ) હવે.
Let us start (લેટ અસ સ્ટાર્ટ) ચાલો આપણે નીકળીએ–ઉપડીએ.
Or (ઑર) અથવા; નહિં તો.
Late (લેઇટ) મોડા.
May be late=મોડા થઇએ–થઇશું.
The first day (ધ ફર્સ્ટ ડે) પહેલો દિવસ.
Term (ટર્મ) ટર્મ; સત્ર.
To-day (ટુ ડે) આજે.
Opens (ઓપન્સ) ખુલે છે; ઉઘડે છે.
There will be=થશે.
Many (મેનિ) ઘણા.

New (ન્યુ) નવો. [દીધી છે?
Have you left=શું તમે છોડી
Your (યૉર) તમારી.
Old (ઓલ્ડ) જુની.
To teach (ટીચ) શીખવવું.
They do not teach=તેઓ શીખવતા નથી.
English (ઇંગ્લિશ) ઇંગ્રેજી ભાષા.
There (ધેઅર) ત્યાં.
I want (ઉવૉન્ટ) હું માગું છું.
To learn (લર્ન) શીખવા.
I want to learn English =મારે ઇંગ્રેજી શીખવું છે.
To talk (ટૉક) વાત કરવી; વાત કરતાં.
Can talk=વાત કરી શકો છો.
You can talk English= તમે અંગ્રેજીમાં વાત કરી શકો છો.
Taught (ટૉટ) શીખવ્યું.
Who taught you to talk= તમને વાત ચીત કરતાં કોણે શીખવ્યું?
Can read (રીડ) વાંચી શકો છો.
Too (ટૂ) વળી.
Can you read and write English too?=તમે ઇંગ્રેજી વાંચી તેમજ લખી શકો છો?

Knows (નોઝ) જાણે છે, આવડેછે.
Well (ઉવેલ) સારી રીતે.
My father knows English well=મારા બાપને ઇંગ્રેજી સારૂં
First (ફર્સ્ટ) પહેલાં. [આવડેછે.
That is=તે છે.
The best (બેસ્ટ) સૌથી સરસ;
Way (ઉવે) રસ્તો. [ઉત્તમ.
Good (ગુડ) સારૂં; ઠીક.
You talk very good English=તમે ઘણું સારૂં અંગ્રેજી બોલો છો. [લાગશે-જણાશે.
You will find it=તમને તે
Easy (ઇઝિ) સહેલું.
What (ઉવૉટ) કઇ.
Book (બુક) ચોપડી.
Shall read (શૅલ રીડ) વાંચીશ.
Primer (પ્રાઇમર) શરૂઆતની ચોપડી. [જોઇએ.
Must call (કૉલ) બોલાવવા
What must I call=મારે કેવી રીતે બોલાવવા?
Head-Master (હેડમાસ્ટર) હેડમાસ્તર; વડા શિક્ષક.
I speak (સ્પીક) હું બોલું.
Must say=કહેવા જોઇએ.
Sir (સર) સાહેબ.

Every (એવરિ) દરેક.

Do the boys in your school play (ડુ પ્લે) શું તમારી નિશાળમાં છોકરા રમે છે?

Many (મેનિ) ઘણી.

Games (ગેઇમ્ઝ) રમતો.

We work hard=અમે સખત મહેનત કરીએ છીએ.

Is over (ઇઝ ઓવર) બંધ થાય છે.

When school is over=જ્યારે નિશાળ બંધ થાય છે ત્યારે; જ્યારે નિશાળમાંથી છુટ્ટી મળે છે ત્યારે.

Thing (થિન્ગ) ચીજ.

At a time=એકી વખતે.

We do it well=અમે સારી રીતે કરીએ છીએ.

Brother (બ્રધર) ભાઈ.

Gave (ગેઇવ) આપ્યો.

Ball (બૉલ) દડો.

Yesterday (યસ્ટરડે) ગઈ કાલે.

At home (ઍટ હોમ) ઘેર.

I have it at home=મારી પાસે તે ઘરમાં છે.

I will play=હું રમીશ.

Evening (ઇવનિંગ) સાંજે.

---

2. One Thing at a Time.

એકી વખતે એક ચીજ.

Gopal (ગોપાલ) છોકરાનું નામ.

Went (ઉવેન્ટ) ગયો.

Went to school=નિશાળે ગયો.

Gopal took him (ટુક હિમ) ગોપાલ તેને લઈ ગયો.

Brought (બ્રૉટ) લાવ્યા (bring નું ભૂતકાળ રૂપ).

Have you brought (બ્રૉટ) શું તમે લાવ્યા છો?

Letter (લેટર) કાગળ.

No, sir=ના, સાહેબ.

Home (હોમ) ઘર.

I will get it=હું તે લાવીશ.

So (સો) તેથી.

Went home=ઘેર ગયો.

Gave (ગેઇવ) આપ્યો. (give નું ભૂતકાળનું રૂપ). [ભૂતકાળ.)

Read (રેડ) વાંચ્યો. (read રીડનું

Put (પુટ) બેસાડયો; મુકયો.

Class (કલાસ) વર્ગ.

In the evening=સાંજે.

Had worked (ઉવર્કડ) કામ કીધું હતું.

All day=આખો દિવસ.

Took off (ટુક ઑફ) કાઢી નાંખ્યાં.

Shoes (શુઝ) જોડા.

Ran (રૅન) દોડયો.
Garden (ગાર્ડન) વાડી.
Ball (બૉલ) દડો.
There (ધેઅર) ત્યાં.
Played (પ્લેઈડ) રમ્યો.
Till (ટિલ) જ્યાં સુધી.
He was tired=તે થાકી ગયો.
Work (ઉવર્ક) કામ કરો.
While (ઉવ્હાઇલ) જ્યારે.
Play (પ્લે) રમો.
Way (ઉવે) રીત.
Happy (હૅપિ) સુખી.
All that you do=જે સઘળું તમે કરો તે.
Might (માઈટ) જોર; બળ.
Do with your might= તમારા બળથી કરો.
Things (થિંગ્ઝ) ચીજો.
Done (ડન) કીધેલી.
Halves (હાવ્ઝ) અડધી.
Things done by halves= અડધીપડધી કીધેલી ચીજો.
Right (રાઈટ) બરાબર. [નથી.
Are never done=કદી થતી
Done well=સારી રીતે કીધેલી.
Very good (વેરી ગુડ) ઘણો
Rule (રૂલ) નિયમ. [સારો.

Many (મેનિ) ઘણા લોક.
Can tell=કહી શકે છે.
As many can tell=જેમ ઘણાનું કહેવું છે તેમ.

---

3. The King Emperor.
શાહેનશાહ.

King (કિંગ) રાજા.
Emperor (ઍમ્પરર) શાહેનશાહ.
Come here=અહિં આવ.
Boy (બૉય) છોકરો.
Look at this picture=આ ચિત્ર તરફ જો.
Picture (પિક્ચર) ચિત્ર.
Who is=કોણ છે? [સદ્‌ગૃહસ્થ.
Gentleman (જેન્ટ્લમૅન)
Name (નેઈમ) નામ.
What is his name=તેનું નામ શું છે?
George (જ્યૉર્જ) રાજાનું નામછે.
George the Fifth (જ્યૉર્જ ધ ફિફ્થ) પાંચમા જ્યોર્જ.
We call (કૉલ) આપણે કહીએ
Fifth (ફિફ્થ) પાંચમા. [છીએ.
Great Britain (ગ્રેટબ્રિટન) ગ્રેટબ્રિટન; ઈંગ્લંડ અને સ્કોટલંડ.
Ireland (આયર્લંડ) દેશનું નામ.

Long ago=ઘણાં વર્ષ ઉપર.
There were=હતાં.
Named George (નેઇમ્ડ) જ્યોર્જ નામના.
England (ઇંગ્લંડ) ઇંગ્લંડ દેશ.
Great (ગ્રેટ) મહાન; મ્હોટો.
The greatest (ગ્રેટેસ્ટ) સૌથી મ્હોટો.
World (ઉવર્લ્ડ) જગત; દુનિયા.
Rules (રૂલ્ઝ) રાજ્ય કરે છે.
Over (ઓવર) ઉપર.
More (મોર) વધારે.
Than (ધૅન) કરતાં. [થઇ ગયાં.
Who ever lived = જે કદી
Where (ઉવ્હેર) ક્યાં.
To live (લિવ) રહેવું.
Does live (લિવ) રહે છે.
That is=તે છે.
His own=તેનો પોતાનો.
His own land=તેનો પોતાનો દેશ; તેની પોતાની જન્મભૂમિ.
Does come (ડઝ કમ) આવે છે.
Ever (એવર) કદી.
Has been (હૅઝબીન) આવ્યા છે.
Twice (ટ્વાઇસ) બે વખત.
Kind (કાઇન્ડ) માયાળુ.
Good (ગુડ) ભલા.

Dear (ડિયર) વ્હાલા.
Every one(એવરિ વન)દરેક જણ.
Loves (લવ્ઝ) ચાહે છે.
People (પીપુલ) પ્રજા; લોક.
Happy (હૅપિ) સુખી.
Glad (ગ્લૅડ) રાજી.
He is glad=તે રાજી થાય છે.
Do love=ચાહે છે.
Why (વ્હાય) શા માટે.
Because (બિકૅાઝ) કારણ કે.
They know (નો)તેઓ જાણેછે.
He takes care of them= તે તેઓની સંભાળ રાખે છે; તે તેઓની બરદાસ રાખે છે.
Keeps(કીપ્સ)બચાવેછે; સંભાળેછે.
Harm (હાર્મ) સંકટ; ઇજા.
Must love=ચ્હાવો જોઇએ.
Too (ટૂ) વળી. [ચીજ.
Anything (એનિથિંગ) કાંઇ
Can pray (પ્રે) પ્રાર્થના કરી શકો.
God (ગૅાડ) પરમેશ્વર.
Pray to God = પરમેશ્વરની પ્રાર્થના કરો. [લેવાને.
To take care (કૅઅર) સંભાળ
To bless (બ્લેસ) સુખી રાખવું; આશિર્વાદ દેવો.
Ask (આસ્ક) માગો.

Safe (સેઇફ્) સહીસલામત.
Happy (હૅપિ) સુખી.
Save (સેઇવ્) બચાવો; રક્ષણ કરો.
Long live=ઘણું જીવો.
Noble (નોબલ) ઉમદા; ઉદાર.
God save the king=પરમેશ્વર, રાજાનું રક્ષણ કરો.

---

4. Roman Figures.
રોમન આંકડા.

Roman (રોમન) રોમન લીપીમાં દર્શાવેલા.
Figures (ફિગર્સ) આંકડા.
Well (વેલ) વારૂ.
You have been=તમે જાઓ છો. [થયાં.
Month (મન્થ) મહિનો.
For one month=એક મહિનો
You have been at your new school for one month=તમે એક મહિનો થયાં તમારી નવી નિશાળે જાઓ છો.
Like (લાઇક) ને ગમે છે.
How do you like it=તને તે કેવી ગમે છે?
Very much=ઘણીજ.
Master (માસ્ટર) મહેતાજી.
Kind (કાઇન્ડ) માયાળુ.

The other (અધર) બીજા.
I learn (લર્ન) હું શીખું છું.
Something (સમથિંગ) કંઇક.
Every day=દરરોજ [છો?
Do you learn=શું તમે શીખો
What (વૉટ) શું.
Did learn (લર્ન) શીખ્યા.
To-day (ટુ-ડે) આજે.
Learned (લર્ન્ડ) શીખ્યા.
About (અબાઉટ) વિષે. [છો?
Do you know=શું તમે જાણો
Taught (ટૉટ) શીખવ્યું.
Long ago=ઘણા વખત ઉપર.
Figure (ફિગર) આંક; આંકડો.
Mark (માર્ક) ચિન્હ.
Number (નમ્બર) સંખ્યા.
Another (અનધર) બીજું.
Name (નેઇમ) નામ.
Numeral (ન્યુમરલ) આંક; સંખ્યા.
Let me see=મને જોવા દે.
What you know=તને શું આવડે [છે તે.
Give (ગિવ) આપો.
Slate (સ્લેઇટ) પત્થરપાટી.
I will write (રાઇટ) લખીશ.
One (વન) એક.
Two (ટુ) બે.
Three (થ્રી) ત્રણ.
Four (ફોર) ચાર.

Close to it=તેની પાસે.
Here is the slate=પત્થરપાટી આ રહી. [બરાબર.
Quite right (રાઇટ) તદન ખરૂં;
I am glad (ગ્લૅડ) હું ખુશી છું.
You remember (રિમેમ્બર) તમે યાદ રાખો છો.
I think (થિન્ક) હું ધારૂં છું.
Learnt (લર્ન્ટ) શીખ્યા.
Old (ઓલ્ડ) જુની.
Did you not learn ?=શું તમે શીખ્યા નહોતા ?
Did learn (લર્ન) શીખ્યો.
Did not learn (લર્ન) શીખ્યો
Names (નેઇમ્ઝ) નામો. [નહીં.
English (ઇંગ્લિશ) અંગ્રેજી.
To spell (સ્પેલ) જોડણી કરવી.
Do you call=શું તમે કહો છો ?
Do you call these marks Roman figures=શું તમે આ ચિહ્નોને રોમન આંકડા કહો છો ?
Ways (વેઝ) રીત.
Of writing (રાઇટિંગ) લખવાની.
Can write (રાઇટ) લખી શકો
Yet (યટ) હજી સુધી. [છો.
Can not do=લખી શકતો નથી.
Well (વેલ) સારી રીતે.

Little (લિટ્લ) ન્હાનો.
Card (કાર્ડ) કાર્ડ; પાનું.
Class (ક્લાસ) વર્ગ.
Take (ટેઇક) લઇ જજો.
Up to (અપ ટુ) સુધી.
From one up to twelve =એકથી બાર સુધી.
Twelve (ટ્વેલ્વ) બાર.
Five (ફાઇવ) પાંચ.
Six (સિક્સ) છ.
Seven (સેવન) સાત.
Eight (એઇટ) આઠ.
Nine (નાઇન) નવ.
Ten (ટેન) દશ.
Eleven (ઇલેવન) અગિયાર.
Common (કૉમન) સાધારણ.
At home (ઍટ હોમ) ઘેર.
Where is that card=તે પાનું ક્યાં છે ?
I have it=તે મારી પાસે છે.
Pocket (પૉકેટ) ગજવું.
Here it is=તે આ રહ્યું.
Nice (નાઇસ) સુંદર.
Are you going to learn =શું તમે શીખવાના છો ?
I want (વૉન્ટ) હું માગું છું; મારી મરજી છે.

Garden (ગાર્ડન) વાડી.
Hour (આવર) કલાક.
For an hour=એક કલાક સુધી.
After that=તે પછી.
Will learn=તે શીખીશ.
Did tell=કહ્યું.
When you go home from school=જ્યારે તમે નિશાળેથી ઘેર જાઓ ત્યારે.
Go for a walk (વૉક) ફરવા જજો.
About (અબાઉટ) આમતેમ.
Run about=આમતેમ દોડજો.
Will make (મેઇક) કરશે.
Strong (સ્ટ્રૉન્ગ) મજબુત.
(Will) keep=રાખશે.
That will make you strong=તેથી તમે મજબુત થશો.
That will keep you well =તેથી તમે તંદુરસ્ત રહેશો.
Quite (ક્વાઇટ) છેક; તદન.
True (ટ્રુ) ખરૂં.

Be off now=હમણાં ચાલ્યો જા.
To-morrow (ટુ મૉરો) આવતી [કાલે.
Morning (મૉર્નિંગ) સવાર.
Let me see=મને જોવા દે.
Let me see......Roman figures=તને રોમન આંકડા આવડે છે કે નહિ તે મને જોવા દે.
Cold (કોલ્ડ) ઠંડો.
Is blowing (બ્લોઇંગ) વાય છે; [ફુંકે છે.
Wind (વિન્ડ) પવન.
Deep (ડીપ) ઉંડી.
River (રિવર) નદી.
Is flowing (ફ્લોઇંગ) વહે છે.
White (વ્હાઇટ) સફેદ.
Cow (કાઉ) ગાય.
Is lowing (લોઇંગ) બરાડે છે.
Green (ગ્રીન) લીલું.
Grass (ગ્રાસ) ઘાસ.
Is growing (ગ્રોઇંગ) ઉગે છે.
Pretty (પ્રિટિ) સુંદર.
Birds (બર્ડ્ઝ) પક્ષીઓ.
Are singing (સિંગિંગ) ગાય છે.
School-bell (સ્કૂલ-બેલ) નિશાળનો ઘંટ.
Is ringing (રિંગિંગ) વાગે છે.
Big (બિગ) મોટો.
Are talking (ટૉકિંગ) વાત [કરે છે.
Are walking (વૉકિંગ) ફરે છે.

5. The Queen Empress.
મહારાણી.

Queen (ક્વીન) રાણી. [બાનુ.
Empress (ઍમ્પ્રેસ) શહેનશાહ

Mary (મેરિ) નામ છે.
Great Britain (ગ્રેટબ્રિટન) ગ્રેટ-બ્રિટન નામનો યુરોપમાં આવેલો ટાપુ.
Ireland (આયર્લંડ) આયર્લાંડ.
Wife (વાઇફ) પત્ની; સ્ત્રી.
Lives (લિવ્ઝ) રહે છે.
England (ઇંગ્લંડ) ઇંગ્લાંડ.
Husband (હસ્બન્ડ) ધણી.
Eldest (એલ્ડેસ્ટ) સૌથી મોટો.
Prince of Wales=વેલ્સનો શાહજાદો; ઇંગ્લંડના રાજાનો પાટવી કુમાર એ નામે ઓળખાય છે.
May God Bless our Queen = પરમેશ્વર આપણી રાણીને સુખી રાખો.

6 The Watch
નાનું ઘડીઆળ.

Watch (વૉચ) નાનું (ગજવામાં રાખવાનું) ઘડીઆળ.
A Clock=મોટું ઘડીઆળ.
A timepiece=મેજપર રહે તેવું ઘડીઆળ; ડબો.
[સાહેબજી.
Good morning=સવારનીસલામ
I know=મને આવડે છે.
Figures (ફગર્ઝ) આંકડાઓ.
Learned (લર્ન્ડ) શીખ્યો.
Last night=ગઇ રાત્રે.

Looked (લુક્ડ) જોઇ ગયો; તપાસી ગયો.
Again (અગેન) ફરીથી,
I can read=હું વાંચી શકું છું.
Right (રાઇટ) બરાબર. [છે.
That's right (રાઇટ) તે બરાબર
I am glad to hear it =હું તે સાંભળીને ખુશ થયો છું.
Now; come here=હમણાં
Look (લુક) જો. [અહિં આવ.
Can you see=તમે જોઇ શકોછો?
The same (સેઇમ) તેજ.
I have learnt=હું શીખ્યો છું.
From I to XII=એકથી બાર સુધી.
Round (રાઉન્ડ) આસપાસ.
They go all round the watch=તેઓ ઘડીઆળની આસ-પાસ સઘળે ફરે છે.
Did see=જોયા. [જગાએ.
Anywhere (અનિવ્હેર) કોઇપણ
Yesterday (યસ્ટરડે) ગઇ કાલે.
Wrote (રોટ) લખ્યા.
Black-board (બ્લૅક બોર્ડ) કાળું
Else (એલ્સ) બીજો. [પાટીઉં.
Think (થિન્ક) વિચાર કરો.
Clock (કલૉક) મોટું ઘડીઆળ.

School-room (સ્કૂલ રૂમ) નિશાળનો ઓરડો.
Did not know=જાણ્યું નહીં; પારખ્યું નહીં.
What they were=તેઓ શું હતા તે.
A clock is the same thing as a watch=નાના ઘડીઆળના જેવુંજ મોટું ઘડીઆળ છે.
Large (લાર્જ) મ્હોટું.
Heavy (હેવિ) ભારે.
Pocket (પૉકેટ) ગજવું.
The same (સેઇમ) એકજ.
Marks (માર્ક્સ) ચિન્હો.
Face (ફેઇસ) ચંદો
Please (પ્લીઝ) મહેરબાની.
Will you please tell me=મને તમે મહેરબાની કરીને કહેશો?
Line (લાઇન) લીટી; હદ.
Going all round it=તેની આસપાસ સઘળે ફરતી.
Circle (સર્કલ) ચક્કર; કુંડાળું.
Those (ધોઝ) પેલા.
Sixty (સિક્સ્ટિ) સાઠ.
Black (બ્લૅક) કાળાં.
Points (પોઇન્ટ્સ) ટપકાં; નીશાની.
You may count (કાઉન્ટ)ગણો.
If you like=જો તમારી મરજી હોય તો.

Try (ટ્રાય) યત્ન કરો.
Hardly (હાર્ડલિ) ભાગ્યેજ.
Very small=ઘણા ન્હાના.
Anything(એનિથિંગ) કંઇચીજ.
Moving (મુવિંગ) હાલતી; ફરતી.
Needles (નીડ્લ્સ) સોયા.
Very small one=છેક નાનો કાંટો.
That is running very fast=જે ઘણી ઝડપથી ચાલે છે.
All round=સઘળે આસપાસ.
Long (લૉન્ગ) લાંબા.
Is moving (મુવિંગ) ફરે છે.
Slowly (સ્લોલિ) ધીમેથી.
Is not moving=ફરતો નથી.
At all (ઍટ ઑલ) બીલકુલ.
Hands (હૅન્ડ્ઝ) કાંટા.
Why are they called hands=તે શા વાસ્તે કાંટા કહેવાય છે?
They point to the black marks (પૉઇન્ટ) તેઓ કાળાં ટપકાં બતાવે છે.
The little one=નાનો કાંટો.
That is running=જે ફરે છે ચાલે છે.
So fast=એટલી ઝડપથી
Second-hand (સેકન્ડ-હૅન્ડ) સેકન્ડનો કાંટો.

The longest (લૉન્ગેસ્ટ) સૌથી લાંબો. [મિનિટ કાંટો.
Minute hand (મિનિટ હૅન્ડ)
You can just see it move= તમે તેને હમણાં ફરતો જોઇ શકોછો.
(To) move (મુવ) ફરતો.
Hour hand=કલાકનો કાંટો.
Too (ટુ) પણ; વળી.
Is moving=ચાલે છે.
Slowly (સ્લોલિ) ધીમેથી.
Calling (કૉલિંગ) બુમ પાડતી.
Breakfast (બ્રેકફાસ્ટ) નાસ્તો.
Ready (રેડિ) તૈયાર.
Run off (રન ઑફ) દોડી જાઓ.
When you are at school= જ્યારે તમો નિશાળમાં હો ત્યારે.
Table (ટેબલ) કોઠ્ઠક.
Time (ટાઇમ) વખત. [કાલે.
To-morrow (ટુ મૉરો) આવતી

7 The Prince of Wales.

વેલ્સનો શાહજાદો.

Prince of Wales (પ્રિન્સ ઑફ વેલ્સ) ઇંગ્લંડના રાજાના પાટવી કુંવરને પ્રિન્સ ઑફ વેલ્સ કહે છે.

Yesterday (યસ્ટરડે) ગઇ કાલે.
Showed (શોડ) બતાવ્યા.
Picture (પિક્ચર) ચિત્ર.
George the Fifth (જ્યૉર્જ ધ ફિફ્થ) પાંચમા જ્યોર્જ.
Have you seen=તમે જોયું છે?
Before (બિફોર) અગાઉ.
Cover (કવર) પુઠું.
Do you know=તમે જાણો છો?
Who it is=તે કોણ છે.
Please (પ્લીઝ) મહેરબાની કરીને.
Edward (ઍડવર્ડ) નામ છે.
The eldest son (ધિ એલ્ડેસ્ટ સન) સૌથી મોટો દીકરો.
If God will=જો પરમેશ્વરની મરજી હશે તો.
Will be (વિલ બી) થશે.
King (કિંગ) રાજા.
We must pray to God= આપણે પરમેશ્વરની પ્રાર્થના કરવી જોઇએ.
To take care of him= તેની સંભાળ લેવાને.
God (ગૉડ) પરમેશ્વર.
Bless (બ્લેસ) સુખી રાખો.

8. The Watch.
(Continued)
નાનું ઘડીયાળ-(ચાલુ)

Continued=ચાલુ; જારી.
Here I am=હું અહીંઆ છું.
Would tell (ઉવુડ ટેલ) કહીશ.
Said (સેડ) કહ્યું.
Alright (ઑલરાઈટ) બરાબર.
To remember (રિમેમ્બર) યાદ કરવું.
I remember=મને યાદ છે.
Something (સમથિંગ) કંઇ ચીજ.
Indeed (ઇન્ડીડ) ખરેખર.
I do=I do remember=મને યાદ છે.
Yo did (learn)=તમે શીખ્યા
Did you (learn)=શું તમે શીખ્યા ?
To examine (ઍક્ઝામિન) તપાસવું; પરીક્ષા લેવી.
Let me examine you=મને તમારી પરીક્ષા લેવા દો.
Hours (આવર્સ) કલાક.
Night (નાઈટ) રાત.
Minutes (મિનિટ્સ) મિનિટ.
Sixty (સિક્સ્ટિ) સાઠ.
How many=કેટલી.

Seconds (સેકન્ડઝ) સેકન્ડ: મિનિટનો ૬૦મો ભાગ.
Well done (ઉવેલ ડન) શાબાશ.
Will hold (હોલ્ડ) ધરીશ.
Ear (ઇઅર) કાન.
Close=પાસે.
To hear (હીઅર) સાંભળવું.
What do you hear=તમે શું સાંભળો છો ? [અવાજ.
Tick (ટિક) ઘડીઆળનો ટિક કરતો
Ticks (ટિક્સ) ટિક ટિક અવાજ કરે છે; ટક ટક થાય છે.
Time (ટાઇમ) વખત.
Minute hand=મિનિટ કાંટો.
Moves (મુવ્ઝ) ફરે છે.
Black (બ્લૅક) કાળા.
Point (પૉઇન્ટ) નિશાન; ટપકું.
Next (નેક્સ્ટ) બીજા.
It goes all round=તે ગોળ ચક્કર કરે છે.
So (સો) તેજ પ્રમાણે.
Second-hand=સેકન્ડ કાંટો.
As fast as=જેટલી ઝડપથી.
Very true (વેરી ટ્રુ) ખરેખર; ખરૂ.
Moving (મુવિંગ) ફરતો.
Is goes right round=તે બરોબર ગોળ કરે છે.

From one figure to another=એક આંકડાથી બીજા સુધી
Twelve times=બાર ગણો.
It goes twelve times as fast=તે તેનાથી બાર ગણો જલદીથી ફરે છે.
That's right=તે બરાબર છે.
O'clock (ઓકલૉક) કલાક.
What o'clock is it=કેટલા વાગ્યા છે ?
What does o'clock mean ? ='ઓકલૉક' શબ્દનો શું અર્થ થાય છે?
It means (મીન્સ) તેનો અર્થ [થાય છે.
Short (શૉર્ટ) ટુંકો.
What hour of the clock is it now=હમણા કેટલા વાગ્યા [છે ?
What (હ્વૉટ) કેટલા.
Do point out (પૉઇન્ટ) બતાવે છે; દેખાડે છે.
A little after nine=નવથી જરા ઉપર.
So it is past nine=તેથી નવ વાગી ગયા છે. [ચોથો ભાગ.
One quarter (ક્વૉર્ટર) એકનો
So it is a quarter past nine=તેથી સવાનવ થયા છે.
Fifteen (ફિફ્ટીન) પંદર.

Cards (કાર્ડ્ઝ) પાના.
I have made them = મેં તેમને બતાવ્યા છે.
Face (ફેઇસ) ચંદો.
Have not put=મુકયા નથી; ગોઠવ્યા નથી.
How to tell the time= કેવી રીતે વખત કહેવો.
Let us go=ચાલો આપણે જઇએ.
Breakfast (બ્રેકફાસ્ટ) નાસ્તો.
What (હ્વૉટ) જે-તે.
You have to do=તમારે કરવાનું [હોય.
Quick (ક્વિક) ઝડપથી.
Is passing away (પાસિંગ) વહી જાય છે.
Fast (ફાસ્ટ) ઝડપથી.
Do what you should do to-day=જે તમારે કરવું જોઇએ તે આજે કરો.

૯. Post-man.
ટપાલવાળો; ટપાલી.

Ananta (અનંત)છોકરાનું નામછે.
Nine years old=નવ વર્ષનો.
Had lived=રહેતો હતો.
Village (વિલેજ) ગામ.
Came (કેઇમ) આવ્યો.
Poona (પુના) શહેરનું નામ છે.
To stay (સ્ટે) રહેવાને.

Cousin (કઝિન) ભત્રીજો.
Govind (ગોવિન્દ) નામ છે.
He called Govind Gondoo (કૉલ્ડ) તેણે ગોવિંદને ગોંડુ કહી બોલાવ્યો.
Gondoo (ગૉન્ડુ) છોકરાનું નામછે.
Antoo (અન્તુ) છોકરાનું નામ છે.
Got to (ગૉટ) પહોંચ્યા.
Tired (ટાયર્ડ) થાકી ગયલો.
He was very tired = તે ઘણો થાકી ગયો હતો.
It was late=મોડું થઈ ગયું.
In the evening=સાંજે.
Ate (એટ) ખાધું.
Food (ફુડ) ખોરાક.
Went to bed=સુઈ ગયો.
Slept (સ્લેપ્ટ) ઉંઘ્યા.
Soundly (સાઉન્ડલિ) ઘસઘસાટ.
All night=આખી રાત.
Next (નેક્સ્ટ) બીજું.
Next morning=બીજે દિવસ સહવારે.
Got up=ઉઠયો.
Early (અર્લિ) વ્હેલા.
To wash (ઉવૉશ) ધોવું.
To dress (ડ્રેસ) કપડાં પહેરવાં.
He had washed=તેણે (મ્હોં) ધોયું હતું.

Front (ફ્રન્ટ) આગલો.
Room (રૂમ) ઓરડો.
Door (ડોર) દરવાજો; બારણું.
Was open=ઉઘાડો હતો.
Standing out (સ્ટૅન્ડિંગ) બ્હાર ઉભેલો. આગળ.
Before the door=દરવાજા
Who is he=તે કોણ છે ?
What does he want=તેને શું જોઇએ છે ?
Never (નેવર) કદી નહીં.
Have you never seen= તમે કદી જોયો નથી ?
That is=તે છે.
What is he holding=તે શું પકડી રાખે છે ?
Letter. (લેટર) કાગળ.
Has brought (બ્રૉટ) લાવ્યોછે.
Brother (બ્રધર) ભાઈ.
Bombay (બૉમ્બે) મુંબઇ.
Has written (રિટન) લખ્યું છે.
Is carrying (કૅરિંગ)લઈજાય છે.
Something (સમથિંગ) કંઈ ચીજ.
Left (લેફ્ટ) ડાબો.
Hand (હૅન્ડ) હાથ.
Brown (બ્રાઉન) બદામી રંગની.
Leather (લેધર) ચામડું.

Bag (બૅગ) થેલો; પાકીટ.
Letter-bag=ચામડાનો થેલો.
Is held up=લટકાવેલું છે.
Strap (સ્ટ્રૅપ) ચામડાનો પટો.
Goes over=ઉભા થઇને જાય છે.
Shoulder (શોલ્ડર) ખભો.
Inside (ઇનસાઇડ) અંદરની બાજુ.
Is Full (ફુલ) ભરેલા છે.
Is taking=લઇ જાય છે.
Houses (હાઉસિઝ) ઘરો.
Sir (સર) સાહેબ.
Thank you (થૅન્ક) હું તમારો ઉપકાર માનું છું.
Only (ઓન્લિ) એકજ; ફક્ત.
That is all to day=આજે માત્ર તેજ છે.
This letter is from father to me=આ કાગળ પિતાજીએ મારા ઉપર (લખેલો) છે.
Last night (લાસ્ટ નાઇટ) ગઈ રાત્રે.
Did pay (ડિડ પે) પૈસા આપ્યા.
Put (પુટ) લગાડી.
Stamp (સ્ટૅમ્પ) ટિકિટ.
Anna stamp (આના સ્ટૅમ્પ) આનાની ટિકિટ.
Head (હેડ) માથું.

Emperor (ઍમ્પરર) શહેનશાહ.
Read (રીડ) વાંચો.
You too may look at it=તમે પણ તે જુઓ.
If you like=જો તમારી મરજી હોય તો.
I know (નો) હું જાણું છું.
English (ઇંગ્લિશ) અંગ્રેજી.
May (મે) મહીનાનું નામ છે.
Dear (ડિયર) વહાલા.
I write to tell you=હું તને લખી જણાવું છું.
Got to (ગૉટ) પહોંચ્યા.
At three o'clock=ત્રણ વાગે.
It is very hot here=અહિંઆ ઘણો તાપ પડે છે.
I think (થિન્ક) હું ધારૂં છું.
Will rain (ઉવિલ રેઇન) વરસાદ વરસશે.
To night=આજ રાત્રે.
Cloudy (ક્લાઉડિ) વાદળાંવાળું.
Quite (ક્વાઇટ) છેક; તદન.
Let me know=મને જણાવજે.
How you all are=તમે સઘળા કેમ છો.
At home (હોમ) ઘેર.
Shop (શૉપ) દુકાન.

Busy (બિઝિ) ઉદ્યોગી; કામમાં.
I am very busy=મને ઘણું કામ છે.
I have many letters to write=મારે ઘણા કાગળ લખવાના છે.
(Will) tell (ટેલ) કહીશ.
When we shall come back =અમે પાછા ક્યારે ફરીશું–આવીશું.
Good-bye (ગુડબાય) સાહેબજી.
Love (લવ) પ્યાર. [કહેજો.
Give my love=મારી સલામ
Is staying (સ્ટેઈંગ) રહે છે.
I am=હું છું.
Loving (લવિંગ) વહાલો.

---

10 Talking. વાતચિત.

Talking (ટાકિંગ) વાત કરતાં; વાતચીત.
Often (ઑફન) વારંવાર.
I've been(આઇવ બીન)હું ગયોછું.
I'm sure (આઇમ સ્યુર) મારી ખાત્રી છે.
I'll do (આઇલ ડુ) હું કરીશ.
If I can=જો મારાથી બનશે તો.
You've said (યુવ સેડ) તમે કહ્યું છે.
Twice (ટ્વાઇસ) બે વાર.
You'll get (યુલ ગેટ) તમે પહોંચશો.
Soon (સુન) થોડીવારમાં.
He's (હિઝ) તે છે. [આવશે.
He'll be (હિલ બિ) તે થશે–
He'll soon be here=તે જલદી અહીંઆ આવશે.
We've worked (ઉવિવ ઉવર્કડ) અમે કામ કર્યું છે.
Very hard=ઘણું સખત.
Isn't (ઇઝન્ટ) નથી.
That's (ધેટઝ) તે છે.
Right (રાઇટ) બરોબર.
What's (ઉવૉટ્સ) શું છે.
What's your name=તમારું નામ શું છે?
Who's (હુઝ) કોણ છે?
Who's there=ત્યાં કોણ છે?
Don't go (ડોન્ટ ગો) જતા નહિ.
Can't wait (કાન્ટ ઉવેઇટ) રાહ જોઈ શકતા નથી.
Won't come (ઉવોન્ટ કમ) આવશે નહિ. [નહિ.
Shan't have (શાન્ટ હૅવ) મળશે
Here's (હિઅર્ઝ) અહીંઆં છે.
There's (ધેઝ) ત્યાં છે.

Where's (ઉવ્હેર્ઝ) ક્યાં છે ?
Cap (કૅપ) ટોપી.
Hasn't gone (હૅઝન્ટ ગૉન) ગયો નથી.
It's (ઇટ્ઝ) તે છે.
Out (આઉટ) બહાર.

II. The Cocoa-nut.
નાળીએર.

Co-coa-nut (કોકોનેટ) નાળીએર.
The cocoanut tree=નાળીએરી.
Very tall (ટૉલ) ઘણું ઉંચું.
Branches (બ્રૅન્ચિઝ) ડાળીઓ.
It has no branches=તેને ડાળીઓ હોતી નથી.
Top (ટૉપ) મથાળું; ટોચ.
There are=છે.
Leaves (લીવ્ઝ) પાંદડાં.
Useful (યુસફુલ) ઉપયોગી; કામનું.
Every (એવરિ) દરેક.
Part (પાર્ટ) ભાગ.
Is of use=ઉપયોગનો છે.
Cut open (કટ) ભાંગો; ફોડો.
Green (ગ્રીન) લીલું.
Thick (થિક) જાડી.
Skin (સ્કિન) છાલ.
Inside (ઇનસાઇડ) અંદરની બાજુ
You will find=તમને મળશે.
Nut (નટ) ફળ.
Is called (કૉલ્ડ) કહેવાય છે. ને કહે છે.
Coir (કૉયર) કાથો.
Is dried (ડ્રાઇડ) સુકવવામાં આવે છે.
In the sun (સન) તડકામાં.
(is) made=બનાવવામાં આવે છે.
Strong (સ્ટ્રૉન્ગ) મજબુત.
Brown (બ્રાઉન) ભુખરું, બદામી રંગનું.
Rope (રોપ) દોરડું.
Hard (હાર્ડ) સખત.
Shell (શેલ) કાચલું; છોડું કોટલું.
Gets brown=ભૂરૂં થાય છે.
Ripe (રાઇપ) પાકું.
Is cut=કાપવામાં આવે છે.
Pieces (પીસિઝ) કકડા.
Is used as a cup=પ્યાલા તરીકે વાપરવામાં આવે છે.
Cup (કપ) પ્યાલું.
Handle (હૅન્ડલ) હાથો.
Is put to it=તેની સાથે લગાડવામાં આવે છે.
Laddle (લૅડલ) કડછી; ચમચો.
Is full of=ભરેલું છે.
Sweet (સ્વીટ) મીઠું; ગળ્યું.
Water (વૉટર) પાણી; જળ.
It is very nice to drink=તે પીવાની ઘણી મજાહ પડે છે.

Gets ripe=પાકે છે.
Nearly (નિઅર્લિ) લગભગ.
Dries up (ડ્રાઇઝ)સુકાઈ જાય છે.
Side by side=પાસે પાસે.
How much=કેટલું.
Larger (લાર્જર) વધારે મ્હોટું.
Stalk (સ્ટૉક) ડીચું.
Hangs (હૅન્ગઝ) લટકી રહે છે.
Break (બ્રેક) ભાંગો.
What do you see? તમે શું જુઓ છો?
Sweet (સ્વીટ) મીઠું.
White (વ્હાઇટ) સફેદ.
Kernal (કર્નલ) કોપરૂં.
It is very nice to eat= તે ખાવાની બહુ મજાહ પડે છે.
Is made into=બનાવવામાં આવે છે.
Sweetmeat (સ્વીટમીટ) મીઠાઈ.
It is also made into sweetmeat=તેની વળી મીઠાઈ બને છે. [આવે છે.
Is dried (ડ્રાઇડ) સુકવવામાં
In the sun (સન) તડકામાં.
Milky (મિલ્કિ) દૂધ જેવો.
Juice (જ્યુસ) રસ.
Oil (ઑઇલ) તેલ.
Turns into oil=નું તેલ બને છે.
Copra (કોપરા) કોપરૂં.
Is ground (ગ્રાઉન્ડ) પીલવામાં આવે છે.
Mill (મિલ) ઘંટી; ચક્કી; ઘાણી.
Is pressed out (પ્રેસ્ડ આઉટ) દાબીને બહાર કાઢવામાં આવે છે.

---

12. The Post-box.
ટપાલની પેટી.

Post-box (પોસ્ટ બૉક્સ) ડાકની પેટી; ટપાલની પેટી.
Gondu (ગૉન્ડુ) છોકરાનું નામ છે.
Where are you? તું ક્યાં છે?
I have just written=મેં હમણાંજ લખી કાઢ્યો છે.
Reply (રિપ્લાઇ) જવાબ.
Would you like to see it=જોવો ગમશે?
Let me look=મને જોવા દે.
Here it is=તે આ રહ્યો.
Poona (ના) શહેરનું નામ છે.
May (મે) મહીનાનું નામ.
I think you (થિન્ક) હું તમારો ઉપકાર માનું છું.
Kind (કાઇન્ડ) માયાળુ.
Came (કેઇમ) આવ્યો.

Early (અર્લિ) જલદી.
Rained (રેઇન્ડ) વરસાદ વરસ્યો.
Last night=ગઈ રાત્રે.
Quite (ક્વાઇટ) છેક; તદ્દન.
Cool (કુલ) ઠંડકવાળો; ઠંડો.
To-day it is quite cool here=આજે અહીં તદ્દન ઠંડક છે.
Head ache (હેડેક) માથાનો દુઃખાવો. [માથું દુઃખવું તે.
Bad headache (હેડેક) સખત
Seeta had a bad headache સીતાનું માથું ઘણું દુઃખતું છે.
Well (વેલ) સારી પેઠે.
So am I=હું તેમ (સારી પેઠે) છું.
I hope (હોપ) હું આશા રાખું છું.
You will bring me=તમે મારે સારૂ લાવશો.
Some (સમ) થોડી.
Books (બુકસ) ચોપડીઓ.
When you come back= જ્યારે તમે પાછા આવો ત્યારે.
Good-bye=સાહેબજી.
With love from all of us=હમારા સઘળાની સલામ.
I am=હું છું. [વ્હાલો.
Affectionate (ઍફેક્શનેઇટ)
I am glad=હું ખુશી થયો છું.

What are you going to do=તમે શું કરવા માગો છો ?
Will put (પુટ) મુકીશ.
Envelope (ઍનવેલપ) પરબીડીયું.
(Will) post (પૉસ્ટ) ટપાલમાં નાંખીશ.
Ready (રેડી) તૈયાર.
Mr. એ Mister (મિસ્ટર)નું ટુંકું રૂપ.
That (ધૅટ) પેલું.
Writing (રાઇટિંગ) અક્ષર.
Address (ઍડ્રેસ) સરનામું.
First (ફર્સ્ટ) પહેલી; પ્રથમ.
Line (લાઇન) લીટી.
Next (નેક્સ્ટ) બીજી.
Road (રોડ) રસ્તો.
Is living (લિવિંગ) રહે છે.
Number (નમ્બર) નંબર; સંખ્યા.
Third (થર્ડ) ત્રીજી.
Town (ટાઉન) શહેર.
Must have=હોવું જોઇએ.
Like this=આના જેવું.
Shows (શોઝ) દેખાડે છે.
Where to take it=તેને ક્યાં લઈ જવો.
Must go=જવું જોઇએ.
(Must) post (પોસ્ટ) ટપાલમાં નાખવો જોઇએ.
May I come=શું હું આવું ?

Come along=ચાલ.
We must be off=આપણે નીકળી જવું જોઇએ.
You have not put on=તમે પહેર્યાં નથી.
Shoes (શુઝ) જોડા.
Are you going out=શું તમે બહાર જાઓ છો ?
Bare (બેઅર) ઉઘાડા.
Feet (ફીટ) પગ.
Must run off at once=એકદમ નીકળી જવું જોઇએ.
Shall be=થઇશું.
Late (લેઇટ) મોડા.
To lose (લુઝ) ગુમાવવો.
I have no time to lose=મારે વખત ગુમાવવાનો નથી.
He takes away=તે કાઢી લઈ જાય છે.
At two o'clock=બે વાગે.
It is now three minutes to two=હમણાં બેમાં ત્રણ કમછે.
Ran off (રૅન ઑફ) દોડી ગયા.
To-gether (ગેધર) સાથે.
Hole (હોલ) બાકું.
Above (ઍબવ) ઉપર.
Word (ઉવર્ડ) શબ્દ.
Where to put a letter=કાગળ કયાં નાંખવો.
What will the postman do with the letter=ટપાલી તે કાગળનું શું કરશે ?
(Will) put=મુકશે.
(Will) take=લઈ જશે.
Will be put=મુકવામાં આવશે.
Large (લાર્જ) મ્હોટો.
(Will) be taken (ટેકન) લઇ જવામાં આવશે.
Railway (રેલ્વે) આગગાડી.
(Will be) sent (સેન્ટ) મોકલવામાં આવશે.
Places (પ્લેઇસિઝ) જગ્યા.
All over=સઘળે.
India (ઇન્ડિઆ) હિંદુસ્તાન.
All over India=હિંદુસ્તાનમાં બધી જગાએ.

13 The Moon.
ચંદ્રમા.

Moon (મૂન) ચંદ્રમા.
Oh (આહ) અરે.
Look (લુક) જુઓ.
She (શિ) તેણી ચંદ્રમા માટે મુકેલું છે.

Is shining (શાઇનિંગ) પ્રકાશે છે.
So high=એટલે ઉંચે.
Like (લાઇક) માફક.
Lamp (લૅમ્પ) દીવો.
Like a lamp=દીવાની માફક.
Sky (સ્કાઇ) આકાશ.
Last (લાસ્ટ) ગયે; છેલ્લે.
Week (વીક) અઠવાડીયું.
Smaller (સ્મૉલર) વધારે ન્હાનો.
Shaped (શેઇપ્ડ) આકારવાળો [હતો.
Bow (બો) ધનુષ્ય.
She's grown=તે થયો છે.
Bigger (બિગર) વધારે મ્હોટો.
Round (રાઉન્ડ) ગોળ.
O (ઓ) અક્ષરનું નામ છે.
Made (મેઇડ) સરજ્યો; બનાવ્યો.
The sun (સન) સુરજ.
To rule (રૂલ) રાજ્ય ચલાવવાને.
Day (ડે) દિવસ.
Stars (સ્ટાર્ઝ) તારા
Give light (લાઇટ) અજવાળું–પ્રકાશ–આપે છે.

---

14 A Girls' School.
છોકરીઓની નિશાળ.

A girls' school (ગર્લ્ઝ સ્કૂલ) છોકરીઓની નિશાળ.
Girls' (ગર્લ્ઝ) છોકરીઓની.
School (સ્કૂલ) નિશાળ.
As (ઍઝ) જ્યારે–ત્યારે.
Bell (બેલ) ઘંટ.
Rings (રિંગ્ઝ) વાગે છે.
Come walking (કમ વૉકિંગ) ચાલી આવે છે.
Each of them=તેઓમાંની દરેક.
Bag (બૅગ) પાકીટ; દફ્તર.
To hold (હોલ્ડ) રાખવાને; મુકવાને.
Every (એવરિ) દરેક.
Class (ક્લાસ) વર્ગ.
Clean (ક્લીન) સ્વચ્છ.
Room (રૂમ) ઓરડો.
To let in=અંદર આવવાને.
Air (ઍર) હવા.
Window (વિન્ડો) બારી.
Wind (વિન્ડ) પવન.
Blows (બ્લોઝ) વાય છે; ફુંકે છે.
Very hard=ઘણા જોરથી.
Is shut (શટ) બંધ કરવામાં આવે [છે.
Bench (બેન્ચ) પાટલી.
Girls stand up (સ્ટૅન્ડ અપ) છોકરીઓ ઉભી થાય છે.
When it is time to read=જ્યારે વાંચવાનો વખત થાયછે ત્યારે.
Chair (ચૅર) ખુરશી.

(To) read (રીડ) વાંચતાં.
To read (રીડ) વાંચવાને.
Slowly (સ્લોલિ) ધીમેથી.
Carefully (કૅરફુલિ) કાળજીથી.
To spell (સ્પેલ) જોડણી કરવી.
He makes them spell=તે તેમની પાસે જોડણી કરાવે છે.
Hard (હાર્ડ) અઘરા.
Words (ઉવર્ડ્ઝ) શબ્દો.
He writes (રાઇટ્સ) તે લખે છે.
Black-board (બ્લૅક બોર્ડ) કાળું પાટીયું.
Chalk (ચૉક) ચાક; સફેતો.
Copy-books (કૉપિ બુક્સ) કોપી બુક.
Pencil (પેન્સિલ) સીસાપેન.
Pen (પેન) કલમ.
Ink (ઇન્ક) શાહી.
Slates (સ્લેટ્સ) પત્થરપાટી. (બહુવચન)
Sums (સમ્સ) દાખલા; હીસાબ.
They do sums=તેઓ હિસાબ કરે છે.
Mistress (મિસ્ટ્રેસ) સ્ત્રી શિક્ષક; નિશાળ ચલાવનારી સ્ત્રી મહેતાજી.
Master (માસ્ટર) મહેતાજી.
The same (સેઇમ) તેજ.

She does the same work that a master does=જે કામ મહેતાજી કરે છે તેજ કામ તે કરે છે.
Before (બિફોર) અગાઉ.
They wash (ઉવૉશ) તેઓ સાફ કરે છે–ધુએ છે.
Hand (હૅન્ડ) હાથ.
To comb (કોમ) ઓળવા (વાળ)
Hair (હૅર) વાળ.
Their (ધેર) તેમના.
Tehy comb their hair=તેઓ પોતાના વાળ ઓળે છે.
How clean=કેવા સાફ.
Fingers (ફિન્ગર્સ) આંગળીઓ.
The girls learn (લર્ન) છોકરીઓ શીખે છે.
To sew (સો) સીવવું.
Baskets (બાસ્કેટ્સ) ટોપલીઓ.
They keep (કીપ) તેઓ રાખેછે.
Work (ઉવર્ક)[સીવવા ભરવાનું] કામ
Cloth (ક્લૉથ) કપડું; કાપડ.
Pins (પિન્સ) ટાંકણીઓ.
Needles (નીડ્લ્સ) સોયા; સોય.
Thread (થ્રેડ) દોરો.
Scissors (સિઝર્સ) કાતર.
Places (પ્લેઇસિઝ) જગા.

Faces (ફેઇસિઝ) ચ્હેરા.
At home (હોમ) ઘેર.
We'll go-we will go= આપણે જઇશું.
As were told=જેમ આપણને કહેવામાં આવે તેમ.
Ever (એવર) હમેશાં.
Happy (હૅપિ) સુખી.
Clever (ક્લેવર) હુશીયાર.
For (ફૉર) કારણ કે.
Learning (લર્નિંગ) ભણુતર.
Better=વધારે સારૂં.
Than (ધૅન) કરતાં.
Silver (સિલ્વર) રૂપું.
Gold (ગોલ્ડ) સોનું.
Better than silver or gold =રૂપા કે સોના કરતાં વધારે સારૂં.

---

15. Yesterday, To-day. To-morrow.
ગઇકાલે, આજે, કાલે.

Yesterday (યસ્ટરડે) ગઇકાલે.
To-day (ટુ ડે) આજ. [કાલે.
To-morrow (ટુ મૉરો) આવતી
I am going (ગોઇંગ) હું જાઉં છું.
There (ધેર) ત્યાં
To-day (ટુ ડે) આજે.
Went (વેન્ટ) ગયો.
I shall go (શૅલ ગો) હું જઇશ.
To-morrow (ટુ મૉરો) આવતી કાલે.
I am going (ગોઇંગ)હું જાઉં છું.
There (ધેર) ત્યાં.
Went (વેન્ટ) ગયો.
I shall go (શૅલ ગો) હું જઇશ.
Every (એવરિ) દરેક.
Week (વીક) અઠવાડીયું.
He is doing (ડુઇંગ) તે કરે છે.
Now (નાઉ) હમણાં.
Did (ડિડ) કીધું.
Will do (ડુ) કરશે.
Next (નેક્સ્ટ) આવતે; બીજે.
Next year=આવતે વર્ષે.
He does (ડઝ) તે કરે છે.
Every day=દરરોજ.
Is coming (કમિંગ) તે (છોકરી કે સ્ત્રી) આવે છે.
Came (કેઇમ) આવી.
Last month (લાસ્ટ મન્થ) ગયે
Will come=આવશે. [મહિને.
Now and then=વખતોવખત.
At what o'clock (ઓક્લૉક) કેટલે વાગે ?
Did wake (વેઇક) જાગ્યા.
This morning=આજે સ્હવારે.

Got up (ગૅાટ અપ) ઉઠ્યો.
At nine=નવ વાગે.
Did not get up=ઉઠ્યા નહીં.
Till nine (ટિલ) નવ વાગ્યા સુધી.
You did not get up till nine=તમે નવ વાગ્યા સુધી ઉઠ્યા [નહીં.
Must be=હોવા જોઇએ
Lazy (લેઝિ) આળસુ.
Boy (બૉય) છોકરો.
Should get up=ઉઠવું જોઇએ.
Day-light (ડે લાઇટ) દિવસનું અજવાળું.
Right (રાઇટ) બરોબર; ખરૂં.
That is right=તે બરાબર છે
Will get up=ઉઠીશ.
It would be still better=તે હજી વધારે સારૂં થશે.
To rise=ઉઠવું.
Have you a watch = શું તમારી પાસે નાનું ઘડીઆળ છે?
Father (ફાધર) પિતાજી.
Says (સેઝ) કહે છે.
House હાઉસ) ઘર.
Father will buy me=પિતાજી મને અપાવશે-મારે માટે ખરીદશે.
When I get to be a big boy=જ્યારે હું મ્હોટો છોકરો થઇશ ત્યારે.

16. One and more than one.

એક અને એક કરતાં વધારે.

More than one=એક કરતાં [વધારે.
One (વન) એક.
Bird (બર્ડ) પક્ષી.
Two (ટુ) બે.
Many (મેનિ) ઘણાં.
Birds (બર્ડ્ઝ) પક્ષીઓ.
Tree (ટ્રી) ઝાડ.
Leaf (લીફ) પાંદડું.
Leaves (લીવ્ઝ) પાંદડાં.
Knife (નાઇફ) ચપ્પુ.
Knives (નાઇવ્ઝ) છરીઓ.
Box (બૉક્સ) પેટી.
Boxes (બૉક્સિઝ) પેટીઓ.
Wife (વાઇફ) સ્ત્રી; ધણીઆણી.
Wives (વાઇવ્ઝ) સ્ત્રીઓ.
An egg (એગ) ઈંડું.
Eggs (એગ્ઝ) ઈંડાં.
Man (મૅન) માણસ.
Men (મેન) માણસો.
Day (ડે) દિવસ
Days (ડેઝ) દિવસો.
Woman (વુમેન) બાયડી.
Women (વિમેન) બાયડીઓ.
House (હાઉસ) ઘર.

Houses (હાઉસિઝ) ઘરો.
An eye (આઇ) આંખ.
Eyes (આઇઝ) આંખો.
Foot (ફૂટ) પગ.
Feet (ફીટ) પગો.
Branch (બ્રૅન્ચ) ડાળી.
Branches (બ્રૅન્ચિઝ) ડાળીઓ.
Lady (લેડિ) સ્ત્રી; બાનુ.
Ladies (લેડિઝ) સ્ત્રીઓ.
Watch (ઉવૅાચ) નાનું ઘડીયાળ.
Watches (ઉવૅાચિઝ) નાના ઘડિ-
Baby (બેબિ) બાળક. [યાળો.
Babies (બેબિઝ) બાળકો

17. Grand father.
દાદા.

Grand-father(ગ્રૅન્ડ ફાધર) દાદા.
Poor (પુઅર) ગરીબ.
He has no father and mother=તેને મા અને બાપ
Little (લિટલ) નાના. [નથી.
Both (બોથ) બેઉ; બન્ને.
Dead (ડેડ) મરી ગયલાં.
Are both dead=બન્ને મરી ગયાં છે. [નથી.
He has no one=તેને કોઈ
To take care of him=તેની સંભાળ રાખવાને.

But (બટ) સિવાય.
Old man (ઓલ્ડ મૅન) બુઢ્ઢો માણસ.
Child (ચાઇલ્ડ) છોકરૂં.
He has=તેને છે.
Only (ઓન્લિ) માત્ર.
Grandson (ગ્રૅન્ડસન) પૌત્ર; છોકરાનો છોકરો.
Who (હુ) જે.
Who is four years old=જે ચાર વર્ષનો છે.
He cannot leave the child alone=છોકરાને એકલો મુકીને તેનાથી જઈ શકાય નહિં.
Alone (અલોન) એકલો.
He has no one to take care of him=તેની સંભાળ લેવાને તેને કોઈ નથી.
Work (ઉવર્ક) કામ.
To his work=પોતાને કામે.
Gardener (ગાર્ડનર) માળી.
Works hard (ઉવર્ક્સ હાર્ડ) સખત કામ કરે છે.
Garden (ગાર્ડન) વાડી.
All day long=આખો દિવસ.
Evening (ઇવિનિંગ) સાંજ.
Village (વિલેજ) ગામડું. [દૂર.
Three miles off=ત્રણ માઇલ

Is at work=કામ કરે છે.
Is working (ઉવર્કિન્ગ) કામ કરે છે.
About (ઍબાઉટ) આમ તેમ.
Came home=ઘેર આવ્યા.
To-day (ટુ ડે) આજે.
Walked (ઉવૉકડ) ચાલ્યો.
A little (લિટલ) થોડે; થોડું.
Way (ઉવે) રસ્તો.
I am tired=હું થાકી ગયો છું.
Any more=કાંઈ વધારે.
Then (ધેન) ત્યારે.
Kind (કાઇન્ડ) માયાળુ
Stopped (સ્ટૉપ્ડ) અટક્યો; ઉભો રહ્યો.
Took (ટુક) લીધો.
Shoulder (શોલ્ડર) ખભો.
Carrying (કૅરિંગ) ઉંચકી લઈ જતો.
You see him carrying him home=તમે તેને ઘેર ઉંચકી લઈ જતાં જુઓ છો.
Sixty (સિક્સ્ટિ) સાઠ.
Years (ય્યિર્ઝ) વરસો. [ઉમરનો.
Sixty years old=સાઠ વર્ષની
Face (ફેઇસ) ચ્હેરો.
Strong(સ્ટ્રૉન્ગ)મજબુત; જોરાવર.
Still (સ્ટિલ) તોપણ.

When they get home (ગેટહોમ) જ્યારે તેઓ ઘેર પહોંચશે.
Will light (લાઇટ) સળગાવશે.
Fire (ફાયર) દેવતા.
Will cook=રાંધશે.
(Will) cook some rice for both of them to eat=તેમને બન્નેને ખાવાને થોડો ભાત રાંધશે.
Will lie down (લાઇ) સુશે.
Mat (મૅટ) સાદડી.
(Will) sleep (સ્લીપ) ઉંઘશે.
Till morning (મૉર્નિંગ) સવાર થાય ત્યાં સુધી.

---

18. Months of the Year.
વરસના મહીના.

Months (મન્થ્સ) મહીના.
Year (યઅર) વર્ષ.
January (જૅન્યુઆરી) જાનેવારી.
February (ફેબ્રુઆરિ) ફેબ્રુઆરી.
March (માર્ચ) માર્ચ.
April (એપ્રિલ) એપ્રિલ.
May (મે) મે
June (જુન) જુન.
July (જુલાઇ) જુલાઇ.
August (ઑગસ્ટ) ઑગસ્ટ.

September(સપ્ટેમ્બર)સપ્ટેમ્બર.
October (ઑક્ટોબર) ઑક્ટોબર.
November (નવેમ્બર) નવેમ્બર.
December (ડિસેમ્બર) ડીસેમ્બર.
Thirty (થર્ટિ) ત્રીસ.
Twenty eight (ટ્વેન્ટિ એઇટ) અઠ્ઠાવીશ.
Alone (એલોન) એકલો.
Thirty-one (થર્ટિવન) એકત્રીસ.
Leap-year (લીપ ઇયર) વરસના આંકને ચારે ભાગતાં શેષ કાંઇ ન રહે તે વરસ-૩૬૬ દિવસનું વરસ.

---

19. The Play-Ground. રમવાની જગ્યા.

Play-ground (પ્લે ગ્રાઉન્ડ) રમવાની જગ્યા.
Where are you going=તમે ક્યાં જાઓ છો ?
Gopal (ગોપાલ) છોકરાનું નામ.
I am going=હું જાઉં છું.
Come (કમ) આવો; ચાલો.
Do come=આવોજ.
I will show (શો) હું દેખાડીશ.
Very well=ઘણું સારૂં.
I have nothing to do just now=હમણાં મારે કંઈ કરવાનું નથી.
Nothing (નથિંગ) કંઇ નહિ.
To do just now=હમણાંજ કરવાનું.
I will go with you=હું તમારી સાથે આવીશ.
I thank you (થૅન્ક) હું તમારો ઉપકાર માનું છું.
Let us be off at once=ચાલો આપણે એકદમ જઇએ.
What (ઉવૉટ) કેવી.
Large (લાર્જ) મ્હોટા.
Place (પ્લેઇસ) જગ્યા.
What a fine large place it is=તે કેવી સુંદર મોટી જગ્યા છે
How many=કેટલા.
How many boys there are=કેટલા છોકરા છે.
Can you tell=તમે કહી શકો છો?
Who they are=તેઓ કોણ છે.
What (ઉવૉટ) શું.
They are playing (પ્લેઇંગ) તેઓ રમે છે.
I know (નો) હું ઓળખું છું.
Most (મોસ્ટ) ઘણા ખરા.

Most of them=તેઓમાંના ઘણાકને.
Tops (ટૉપ્સ) ભમરડા.
Class (ક્લાસ) વર્ગ.
Kesu (કેસુ) છોકરાનું નામ છે.
He is spinning (સ્પિનિંગ) તે ફેરવે છે.
He is standing (સ્ટૅન્ડિંગ) તે ઉભો છે.
Close by (ક્લોઝ બાય) છેક પાસે.
Who are those boys playing=પેલા છોકરા રમે છે તે કોણ છે ?
Ball (બૉલ) દડો.
Ramoo (રામુ) છોકરાનું નામ છે.
Rangoo (રન્ગુ) છોકરાનું નામછે.
The ball belongs to Ramoo (બિલૉન્ઝ) દડો રામુનોછે.
Week (ઉવીક) અઠવાડિયું.
He is throwing (થ્રોઇંગ) તે ફેંકે છે. [પકડે છે.
He is catching (કૅચિંગ) તે
In front (ફ્રન્ટ) અગાડી.
They are jumping (જમ્પિંગ) તેઓ કુદે છે.
Name (નેઇમ) નામ.
Nana (નાના) છોકરાનું નામ છે.

Who the others are= બીજા કોણ છે.
Can run very fast=ઘણી જલદીથી દોડી શકે છે.
Long jump (લૉન્ગ જમ્પ) લાંબો કુદકો.
Sometimes (સમટાઇમ્સ) કોઇ કોઇ વાર.
They do the high jump =તેઓ ઉન્ચું કુદવાની રમત રમેછે.
High jump (હાઇ જમ્પ) ઉંચો કુદકો.
They put (પુટ) તેઓ મુકે છે.
Stick (સ્ટિક) લાકડી.
String (સ્ટ્રિન્ગ) દોરી.
Between (બિટવીન) વચ્ચે.
Posts (પોસ્ટ્સ) થાંભલા.
He tries=તે યત્ન કરે છે.
To jump over it=તે ઉપર થઇ કુદકો મારવાની.
How far=કેટલે દુર.
How high=કેટલે ઉંચે.
That is very good=તે ઘણું સારૂં છે
Must go back home=ઘેર પાછા ફરવું જોઇએ. [થોભો.
You may stay (સ્ટે) તમે

Where you are=તમે ક્યાં છો.
Dont be late=મોડું કરતો ના.
Dark (ડાર્ક) અંધારૂં.
Back (બૅક) પાછા.
Before (બિફોર) અગાઉ.
It gets dark=અંધારૂં થાય છે.
Before it gets dark= અંધારૂં થાય તે પહેલાં.

---

20. Try Again.

ફરીથી યત્ન કરો.

Try (ટ્રાઇ) યત્ન કરો.
Again (અગેન) ફરીને.
There was=હતો
Once (વન્સ) એક વખત.
Named Rama } (નેઇમ્ડ) રામ નામનો.
He was eight years old= તે આઠ વર્ષનો હતો.
Went (વેન્ટ) જતો.
Went to school = નિશાળે જતો હતો.
Every day (એવરિ ડે) દરરોજ.
Clever (ક્લેવર) હુશીયાર.
Very often=ઘણી ખરીવાર.
Was last=છેલ્લો નંબર રાખતો.
Class (ક્લાસ) વર્ગ.

Could read (રીડ)વાંચી શકતો.
Well (વેલ) સારી રીતે.
Sums (સમ્સ) દાખલા.
Could not do sums= દાખલા ગણી શકતો નહીં.
Slate (સ્લેઇટ) પથ્થર પાટી.
To add up (ઍડ) ઉમેરવું.
Five (ફાઇવ) પાંચ.
Lines (લાઇન્સ) હાર.
Figures (ફિગર્ઝ) આંકડા.
Soon (સુન) તરતજ.
All the other boys=બીજા બધા છોકરાઓ. કીધા.
Did the sums=દાખલા ગણ્યા
Brought (બ્રૉટ) લાવ્યા.
Master (માસ્તર) શિક્ષક.
Showed (શોડ) બતાવ્યો.
Answers (ઍન્સર્ઝ) જવાબો.
Right (રાઇટ) ખરા.
They were all right= તેઓ સઘળા ખરા હતા.
Quite (ક્વાઇટ) તદ્દન.
Wrong (રૉન્ગ) ખોટો.
Go back=પાછો જા.
Rub out (રબ આઉટ) ભૂસી નાંખ.
Sat down (સૅટ ડાઉન) બેઠો.
I have done=મેં કીધો છે.

Show me your slate= તમારી સ્લેટ મને બતાવો.
Looked=તપાસી.
Work (ઉવર્ક) ઘણો.
Once more=એકવાર ફરીથી.
What is the use=તે શું કામનું છે ?
I cannot do it=હું તે કરી શકતો નથી.
Hard (હાર્ડ) અઘરો. [અઘરો.
To hard = જોઇએ તે કરતાં
Replied (રેપ્લાઇડ)જવાબ દીધો.
Went back to his seat= પોતાની જગાએ પાછો ગયો.
Slowly (સ્લોલિ) ધીમેથી.
Carefully (કેઅરફુલિ) સંભાળથી.
Well done=શાબાશ.
Keep on=જારી રાખો.
Trying (ટ્રાઇંગ) કોશિષ કરવાનું.
Till you do it=જ્યાં સુધી તમે તે કરો ત્યાં સુધી.
Never say=કદી કહેતા નહીં.
I can not do it=હું તે કરી શકતો નથી.
I will do it=હું તે કરીશ.
Work (ઉવર્ક) કામ કરો.
With a will=મરજીથી; ખુશીથી.

Work hard=સખત મહેનત કરો.
End (એન્ડ) છેડો; અંત.
Again and again=ફરી ફરીને.
Till (ટિલ) જ્યાં સુધી.
Plain (પ્લેઇન) સાદું; સરળ.
Till all is plain=જ્યાં સુધી બધું સરળ–સરસ–થાય ત્યાં સુધી.
Never (નેવર) કદી નહીં.
To give in=છોડી દેવું.
Never give in=કદી છોડી દેતા નહિ.
Once more=એકવાર ફરીથી.
Begin=શરૂ કરો.
Try (ટ્રાય) કોશીષ; યત્ન.
Might (માઇટ) બળ.
With all your might= તમારા સઘળા બળથી. [ધીમે.
By and by=હળવે હળવે.; ધીમે
You will get it right =તમે તે ખરૂ કરશો; તમે સાચે રસ્તે પહોંચશો.

---

21. The house that Rama built.

જે ઘર રામે બાંધ્યું તે.

This is=આ રહ્યું.
House (હાઉસ) ઘર.

That (ધૅટ) જે; તે.
Rama (રામ) છોકરાનું નામ.
Built (બિલ્ટ) બાંધ્યું.
This is the house that Rama built=રામે જે ઘર બાંધ્યું તે આ રહ્યું.
Lived (લિવ્ડ) રહેતો હતો.
This is the boy who lived in the house that Rama built=રામે જે ઘર બાંધ્યું તેમાં જે છોકરો રહેતો હતો તે આ રહ્યો.
Bit (બિટ) કરડી.
This is...built=રામે જે ઘર બાંધ્યું તેમાં જે છોકરો રહેતો હતો તેને જે બિલાડી કરડી તે આ રહી.
Caught (કૉટ) પકડી.
This is the dog...built=રામે જે ઘર બાંધ્યું તેમાં જે છોકરો રહેતો હતો તેને જે બિલાડી કરડી તેને જે કુતરાએ પકડી તે કુતરો આ રહ્યો.
Crow (ક્રો) કાગડો.
Pecked (પેક્ડ) ચાંચ મારી.
This the crow...built=રામે જે ઘર બાંધ્યું, તેમાં જે છોકરો રહેતો હતો, તેને જે બિલાડી કરડી, તેને જે કુતરાએ પકડી, તેને જે કાગડાએ ચાંચ મારી તે કાગડો આ રહ્યો.
Kite (કાઇટ) સમડી.
Chased (ચેઇઝ્ડ) પુઠે પડી.
This the kite...built=જે ઘર રામે બાંધ્યું તેમાં જે છોકરો રહેતો હતો, તેને જે બીલાડી કરડી તેને જે કુતરાએ પકડી તેને જે કાગડાએ ચાંચ મારી તેની પુઠે જે સમડી પડી તે આ રહી.

---

22. Tell the Truth.

સાચું બોલો.

Tell (ટેલ) કહો; બોલો.
Truth (ટ્રુથ) સાચું; સત્ય.
There were–હતાં.
Children (ચિલ્ડ્રન) છોકરાં.
Named Venkata and Kamala=વેંકટ અને કમળા નામના.
Venkata (વેન્કટ) છોકરાનું નામ.
Kamala (કમળા) છોકરીનું નામ.
Were playing (પ્લેઇંગ) રમતા [હતા.
Front (ફ્રન્ટ) આગલો.
Room (રૂમ) ઓરડો.

Looking-glass (લુકિંગ ગ્લાસ) આરસી; આયનો.
Did not see=જોઈ નહિ.
As they were playing=તેઓ રમતા હતા ત્યારે.
Pushed (પુશ્ડ) આંચકો માર્યો.
Against (એગેઇન્સ્ટ) સામે.
Glass (ગ્લાસ) કાચ.
Fell (ફેલ) પડયો.
Ground (ગ્રાઉન્ડ) જમીન.
Broke (બ્રોક) ભાંગી ગયો.
Both children=બન્ને છોકરાં.
Began to cry=રડવા લાગ્યા
Did push=આંચકો માર્યો; ધક્કો માર્યો. [ગયો છે.
Is broken (બ્રોકન) ભાંગી
I did not mean (મીન) મારો ઇરાદો નહોતો.
Fault (ફૉલ્ટ) ભુલ; કસુર; દોષ.
Why do you say=શા વાસ્તે તમે કહો છો ?
If father finds out=જો પિતાજીને માલમ પડશે.
Will get angry=ગુસ્સે થશે.
Can hide (હાઇડ) સંતાડી શકીએ.
Somewhere=કોઇ ઠેકાણે.
Some time (સમટાઇમ) કોઈ વખતે.
Other (અધર) બીજો.
Some time or other=કોઈ પણ વખત. [આવશે
Will be found out=જણાઈ
We had better tell father=આપણે પિતાજીને કહીયે તે વધારે સારૂં.
Sorry (સૉરિ) દિલગીર. [છીએ.
We are sorry=હમે દિલગીર
Perhaps (પરહૅપ્સ) કદાચિત.
He will not be=તે થશે નહીં.
Angry (ઍન્ગ્રિ) ગુસ્સે.
So angry=એટલા બધા ગુસ્સે.
I am afraid=મને બીક છે.
Had we not better tell mother=શું આપણે માને કહીએ તે વધારે સારૂં નહીં ?
As they were speaking જ્યારે તેઓ વાત કરતાં હતાં.
She was tired (ટાયર્ડ) તે થાકી ગઈ હતી.
Chair (ચેઅર) ખુરશી.
Stood (સ્ટુડ) ઉભાં. [ગયા.
Went up to her=તેની આગળ
Quietly (ક્વાયેટલિ) ચુપકીથી.
Looking (લુકિંગ) જોતાં.
Downwards (ડાઉનર્વડ્ઝ) નીચે.

The mother saw=માને જણાયું.
Something was the matter=કંઈ થયું હતું.
You are standing=તમે ઉભા [છો.
Still (સ્ટિલ) શાંત.
So still=આટલા શાંત.
Have you done ?=શું તમે કીધું છે ?
Anything(ઍનિથિંગ)કંઇ ચીજ.
Wrong (રૉન્ગ) ખોટું
To sob (સૉબ) ડુસકાં ખાઇને [રડવું.
Burst into tears=રડવા મંડી પડ્યો; દડદડ આંસુ પાડવા લાગ્યો.
Any one=કોઇએ.
Has hurt=ઇજા કીધી છે.
What is the matter=શું છે?
Don't cry=રડશો નહીં.
Will be angry with us=અમારા ઉપર ગુસ્સે થશે.
Is that it ?=શું એટલુંજ કે ?
I am very glad=હું ઘણી ખુશી છું.
You have told me the truth=તમે મને સાચે સાચું કહી દીધું છે.
Do not be afraid=બ્હીશો [નહીં.
Because (બિકૉઝ) કારણ કે.

23. The Boat. હોડી.

Boat (બોટ) હોડી; મછવો.
Deep (ડીપ) ઉંડી.
River (રિવર) નદી.
Full of=ભરેલી.
To cross (ક્રૉસ) ઓળંગવું.
We can not cross it=આપણે તે ઓળંગી શકીશું નહિ.
On foot (ફુટ) પગે ચાલીને.
Closeby (ક્લોઝ બાય) છેક પાસે.
Bridge (બ્રિડ્જ) પુલ.
Quite (ક્વાઇટ) તદ્દન.
Across (ઍક્રૉસ) આરપાર; એક નાકેથી બીજે નાકે.
May walk (વૉક) ચાલો.
Over the river=નદી ઉપર
As if=જાણે. [થઇને.
Road (રોડ) રસ્તો.
Walking along (એલૉન્ગ) ચાલતો.
Underneath (અન્ડરનીથ) નીચે; [તળે.
Sides (સાઇડ્ઝ) બાજુઓ.
Banks (બૅન્ક્ઝ) કિનારા.
Between (બિટવીન) વચ્ચે.
Where (વ્હેર) ક્યાં.
Where does the river run to=નદી કઈ તરફ વહે છે ?

Over the land=જમીન ઉપર થઇને.

They go into the sea=તેઓ દરિયામાં જાય છે; તેઓ દરિયાને મળે છે.

At last (ઍટ લાસ્ટ) આખરે.

It falls (ફૉલ્સ) તે પડે છે.

Clouds (કલાઉડ્ઝ) વાદળાં.

Tied (ટાઇડ) બાંધેલી.

Nearer (નીઅરર) વધારે પાસેના.

Like (લાઇક) જેવી.

Little (લિટ્લ) ન્હાના.

Like a little house=નાના ઘર જેવી.

Wood (વુડ) લાકડું. [બનાવેલું.

Made of wood=લાકડાનું

Floats (ફ્લોટસ) તરે છે.

Rooms (રૂમ્સ) ઓરડા.

Inside (ઇન્સાઇડ) અંદરની બાજુ.

Are open=ઉઘાડી છે.

Are shut=બંધ છે.

Door (ડોર) દરવાજો.

Top (ટૉપ) ઉપરનો ભાગ; મથાળું.

What are they for=તેઓ શાને માટે છે? [ગૃહસ્થો.

Gentlemen (જેન્ટ્લમેન) સદ્-

Evening (ઇવિનિંગ) સાંજ.

The sun has set=સૂર્ય અસ્ત પામે છે.

Cool (કુલ) ઠંડક.

Ladder (લૅડર) નીસરણી.

Steps (સ્ટેપ્સ) પગથિયાં.

Top (ટૉપ) ટોચ.

What makes the boat go=હોડી શાથી ચાલે છે?

Through (થ્રુ) માં થઇને

Men push it (પુશ) માણસો તેને હડસેલે છે.

Poles (પોલ્ઝ) વાંસ.

Boatman (બોટમૅન) હોડીવાળો.

Standing (સ્ટૅંડિંગ) ઉભેલો.

That (ધૅટ) પેલી.

Dark (ડાર્ક) કાળી.

Thing (થિંગ) ચીજ. [તળે.

Underneath (અંડરનીથ)

It looks (લુક્સ) તે દેખાય છે

Like (લાઇક) માફક.

Another (અનધર) બીજી.

Upside (અપસાઇડ) ઉંધી વળેલી.

Far away (ફાર અવે) ઘણે દૂર.

Rain fills (ફિલ્સ) વરસાદ ભરે છે.

River flow (ફ્લો) નદીઓ વહેછે.

---

24. Time Past and Present.

ભૂતકાળ ને વર્તમાનકાળ.

Time (ટાઇમ) વખત.
Past (પાસ્ટ) ગયેલો.
Present (પ્રેઝન્ટ) ચાલુ.
To-day (ટુ ડે) આજે.
Yesterday (યસ્ટરડે) ગઇ કાલે.
I say=હું કહું છું.
I do=હું કરૂં છું.
am=હું છું.
I give=હું આપું છું.
I tell=હું કહું છું.
I have=મારી પાસે છે.
I go=હું જાઉં છું.
I hear=હું સાંભળું છું.
I get=હું મેળવું છું.
I come=હું આવું છું.
I wake (વેઇક) હું જાગું છું.
I sit=હું બેસું છું.
I bring (બ્રિન્ગ) હું લાવું છું.
I buy (બાય) હું ખરીદું છું.
I drink (ડ્રિન્ક) હું પીઉં છું.
I eat (ઇટ) હું ખાઉં છું.
I see=હું જોઉં છું.
I sleep=હું ઉંઘું છું.
I said=મેં કહ્યું.
I did=મેં કીધું.
I was=હું હતો.
I gave=મેં આપ્યું.
I told=મેં કહ્યું.
I had=મારી પાસે હતું.
I went=હું ગયો.
I heard=મેં સાંભળ્યું.
I got=મેં મેળવ્યું.
I came=હું આવ્યો.
I woke=હું જાગ્યો.
I sat=હું બેઠો.
I brought=(બ્રૉટ) હું લાવ્યો.
I drank=મેં પીધું.
I ate (એટ) મેં ખાધું.
I saw=મેં જોયું.
I slept (સ્લેપ્ટ) હું ઉંઘ્યો.

---

25. The Stars.

તારાઓ.

Stars (સ્ટાર્સ) તારાઓ.
Bright (બ્રાઇટ) ચકચકિત.
Shine (શાઇન) પ્રકાશે છે.
At night (નાઇટ) રાત્રે.
The sun (સન) સુર્ય.
Has set (સેટ) અસ્ત પામ્યો
There are=છે. [હોય છે.
To count (કાઉન્ટ) ગણવું.

We cannot count=આપણે ગણી શકીએ નહિ.
They seem (સીમ) તેઓ દેખાય છે.
To open (ઓપન) ઉઘડવું; ઉઘડતા. [થતા.
To shut (શટ) બંધ થવું; બંધ
Twinkle (ટ્વિન્કલ) ચમક; પલક પલક કર.
Diamonds (ડાયમંડ્ઝ)હીરાઓ.
Sky (સ્કાઇ) આકાશ.
In the day-time=દિવસે.
Because (બિકોઝ) કારણ કે.
Bright (બ્રાઇટ) પ્રકાશિત.
Light (લાઇટ) અજવાળું; તેજ.
Little (લિટ્લ) ન્હાના.
I wonder (ઉવન્ડર) અજાયબ થાઉં છું.
Above (અબવ) ઉપર.
World (ઉવર્લ્ડ) જગત; દુનિયા.
High (હાઇ) ઉંચે.
Blazing (બ્લેઝિંગ) ચળકતો.
Has set=અસ્ત પામ્યો હોય છે.
Grass (ગ્રાસ) ઘાસ.
Dew (ડ્યુ) ઝાકળ.
Wet (ઉવેટ) ભીનું.
You show (શો) તમે દેખાડો છો.

26. Dinner.

ખાણું.

Eating (ઇટિંગ) ખાતા.
Dinner (ડિનર) ખાણું.
Meal (મીલ) ખાણું; ભોજન.
The first meal=પહેલું ખાણું.
In the day=દિવસનું.
Break-fast (બ્રેકફાસ્ટ) નાસ્તો.
We call (કૉલ) આપણે કહીએ.
It is now one o'clock=હમણાં એક વાગ્યો છે.
These (ધીઝઆ)Thisનુ બહુવચન.
These men have worked (ઉવર્કડ) આ માણસોએ કામ
Hard (હાર્ડ) સખત. [કર્યું છે.
All the morning=સવારનો બધો વખત.
Coffee (કાફી) કાફી; બુંદ.
To drink (ડ્રિન્ક) પીવાને.
Rice-cake=(રાઇસ-કેઇક) ચોખાની પુરી.
Before (બિફોર) અગાઉ.
Left (લેફ્ટ) છોડયું.
They left home=તેઓએ ઘર છોડયું.
It was then eight o'clock =તે વખતે આઠ વાગ્યા હતા.

For five hours=પાંચ કલાક સુધી.

Have had no food=કંઇપણ ખોરાક લીધો ન્હોતો.

Hungry (હંગ્રિ) ભુખ્યા.

Thirsty (થર્સ્ટિ) તરસ્યા.

They are having their dinner(હૅવિંગ) તેઓ પોતાનું ભોજન લે છે.

So (સો) તેથી.

Pretty (પ્રિટિ) સુંદર.

Garden (ગાર્ડન) વાડી.

Behind (બિહાઇન્ડ) પાછળ.

Flower-pots (ફ્લાવર પૉટ્સ) ફુલના કુંડા.

Where (ઉવ્હેર) જ્યાં.

Where no one can see them=જ્યાં તેમને કોઈ જોઈ શકતું નથી.

Each man has=દરેક માણસ પાસે છે;

Plate (પ્લેઇટ) રકાબી; થાળી.

Boiled (બૉઇલ્ડ) રાંધેલા; ઉકાળેલા.

Close=છેક પાસે.

Flat (ફ્લૅટ) છાછરી.

Dish (ડિશ) રકાબી.

Full of (ફુલ) ભરેલી.

Curry (કરિ) કઢી.

Chutney (ચટનિ) ચટણી.

Chilies (ચિલિઝ) મરચાં.

Pepper (પેપર) મરી.

Middle man (મિડ્લમૅન) વચલો માણસ.

Is taking up=લે છે.

Handful (હૅન્ડફુલ) મુઠ્ઠીભર.

A handful of rice=મુઠ્ઠીભર ચોખા.

Is pouring (પોરિંગ) રેડે છે.

Out of=માંથી.

Pot (પૉટ) ઘડો.

Over his hand=તેના હાથ ઉપર.

They grow (ગ્રો) તેઓ ઉગે છે.

They are very hot=તેઓ ઘણા ગરમ પડે છે.

Round (રાઉન્ડ) ગોળ.

Supper (સપર) રાતનું વાળુ.

At eight o'clock to night =આજ રાત્રે આઠ વાગે.

Will have=લેશે.

Will lie down=નીચે સુશે.

Will go to sleep=ઉંઘી જશે.

Those who work hard in the day sleep well at night=જેઓ દહાડે સખત કામ કરે છે તેઓ રાતે સારી પેઠે ઉંઘે છે.

Well (ઉવેલ) સારી પેઠે. [લોકો.
The idle (ધિ આઇડ્લ) આળસુ
Must work hard=સખત કામ કરવું જોઇએ.

---

27. The Naughty Boy. ખરાબ છોકરો.

Naughty (નૉટિ) ખરાબ.
Went to the well=કુવે ગઈ.
Well (ઉવેલ) કુવો.
To get (ગેટ) લાવવાને.
Went (ઉવેન્ટ) ગયા.
To help (હેલ્પ) મદદ કરવાને.
Did (ડિડ) કીધું.
What do you think=તમે શું ધારો છો? [તે ચાલતો હતો.
He was walking (ઉવૉકિંગ)
Pushed (પુશ્ડ) ધક્કો માર્યો.
So that=જેથી કરીને.
Pot (પૉટ) વાસણ. [થઈ ગયા.
Broke to pieces=કકડે કકડા
Laughing (લાફિંગ) હસતો.
Began (બિગૅન) શરૂ કર્યું.
Began to cry=રડવા લાગી.
Because (બિકોઝ) કારણ કે.
She was afraid=તેણી બ્હીતી હતી.

Would be (વુડ બિ) થશે.
Angry (ઍન્ગ્રિ) ગુસ્સે.
Because...her=કારણ કે બીધી કે તેની મા તેની ઉપર ગુસ્સે
Ought (ઑટ) જોઇએ. [થશે.
Kind (કાઇન્ડ) માયાળુ.
We ought to be kind=આપણે માયાળુ થવું જોઇએ.
To tease (ટીઝ) પજવવું; ખીજવવું. [કરવી જોઇએ.
Should try (ટ્રાઇ) કોશીશ
To please (પ્લીઝ) રાજી કરવા; ખુશી કરવા.
Always (ઑલ્વેઝ) હમેશાં.
Ready (રેડિ) તૈયાર.
To help (હેલ્પ) મદદ કરવાને.
Polite (પોલાઇટ) સભ્યતાવાળા.
Every one=દરેક જણ—માણસ.
Should not say=કહેવું જોઈએ નહીં.
If you please=જો તમારી મરજી હોય તો.
Please (પ્લીઝ) મહેરબાની કરીને.
Give (ગિવ) આપો.
When we do not want anything = જ્યારે આપણને કાંઈચીજ જોઇતી નહોય ત્યારે.

Should say=કહેવું જોઇએ.
Sir (સર) સાહેબ. [ગૃહસ્થ.
Gentleman (જેન્ટ્લમૅન) સદ્‌-
Always (ઑલ્વેઝ) હંમેશાં.
Ma'am or Madam (મૅમ ઑર મૅડમ) બાઈ સાહેબ.
Lady (લેડિ) બાઈ; બાનુ.
Good-morning (ગુડમૉર્નિંગ) સવારની સલામ.
When you go to bed= જ્યારે તમે સુવા જાઓ.
At night (ઍટ નાઇટ) રાતે.
Good night=રાતની સલામ.
When you part (પાર્ટ) જ્યારે તમે છુટા પાડો ત્યારે.
Friend (ફ્રેન્ડ) દોસ્તદાર.
Good-bye (ગુડ બાય) સાહેબજી; છુટા પડતી વખતની સલામ.
To meet (મીટ) મળવું.
Good evening (ગુડ ઇવનિંગ) સાંજની સલામ.
Leave (લીવ) છોડો.

Be Polite.
સભ્ય થાઓ.

Polite (પોલાઇટ) સભ્ય; સારી રીતભાતવાળા. [છોકરાઓ.
Good little boys=ભલા નાના
Should never say=કદી કહેવું જોઇએ નહીં.
At all (ઍટ ઑલ) બિલકુલ.
Way (વે) રીત.
That is not at all the way =તે બીલકુલ (સારી) રીત નથી.
If you please=જો તમારી મરજી હોય તો.
Every one=દરેક જણ.
Yes (યસ) હા.

---

28 A Walk in the Fields.
ખેતરોમાં ફરવું.

Ramoo (રામુ) છોકરાનું નામ છે.
Ramoo was a boy=રામુ (કરીને) એક છોકરો હતો.
Who Had lived=જે રહ્યો હતો.
Village (વિલેઇજ) ગામડું.
All his life=પોતાની આખી જીંદગી.
He knew nothing=તેને કંઇ ખબર નહોતી.
Town (ટાઉન) શહેર; કસબો.
Name (નેઇમ) નામ.
Bird (બર્ડ) પક્ષી.

Beast (બીસ્ટ) પશુ.
Tree (ટ્રી) ઝાડ.
Country (કન્ટ્રી) દેશ.
His own country=તેનો પોતાનો દેશ.
He was twelve years old=તે બાર વર્ષનો હતો.
Clever (ક્લેવર) હોંશિઆર.
Cousin (કઝિન) પિતરાઈ ભાઈ.
Named (નેઇમ્ડ) રંગુ નામના.
Rangoo } (રંગુ) છોકરાનું નામ છે.
Rangoo }
Who was nine years old=જે નવ વર્ષનો હતો.
Always (ઑલ્વેઝ) હંમેશાં.
Had lived=રહ્યો હતો.
He knew nothing about the country=તેને ગામડાં વિષે કંઈજ ખબર નહોતી.
The country=ગામડું.
Very little=ઘણું થોડું.
Fell (ફેલ) પડયો.
Ill (ઇલ) માંદો.
Got thin and weak=લેવાઈ ગયો અને શકિતહીન થયો, નબળો [પડયો.
Sent (સેન્ટ) મોકલ્યો.
To stay (સ્ટે) રહેવાને.

Air (એઅર) હવા.
Will make well=સારો કરશે.
It will make Rangoo well=તેથી રંગુ સારો થશે.
At first (ઍટ ફર્સ્ટ) પહેલાં.
Stayed (સ્ટેઇડ) રહેતો.
Soon (સુન) થોડીવારમાં.
Strong (સ્ટ્રૉન્ગ) મજબુત.
Grew strong and well=મજબુત અને સારો થયો.
Went out for a walk=ફરવા ગયા.
Fine (ફાઇન) સુંદર; રળીયામણો.
It is just six o'clock=હમણાં છ વાગ્યા છે.
Come out for a walk with me=મારી સાથે ફરવા ચાલો.
It will do you good=તેથી તમને ફાયદો થશે.
Put on=પહેરો.
Shoes (શુઝ) જોડા.
(I) Thank you (થૅન્ક) હું તમારો આભાર માનું છું.
Here I am=હું આ રહ્યો.
Quite ready=તદ્દન તૈયાર.
Where shall we go=આપણે કયાં જઇશું.

Will take=લઈ જઈશ.
Along the road (અલૉન્ગ ધ રોડ) રસ્તા પર.
Road (રોડ) રસ્તો.
Will walk=ફરીશું.
Across (એક્રોસ) એક બાજુથી બીજી બાજુ સુધી; પેલે પાર.
Across the field=ખેતરને પેલે [પાર.
Tank (ટૅન્ક) તળાવ.
To the tank=તળાવ સુધી.
Then we will come back=ત્યારપછી આપણે પાછા ફરીશું.
Back (બૅક) પાછા.
An hour (આવર) કલાક.
This will take us an hour =એ આપણો એક કલાક લેશે.
It will then be getting hot=ત્યારે પડવા માંડશે.
Cool (કૂલ) ઠંડી.
Now it is quite cool=હમણા છેક ઠંડી છે.
Has not risen=ઉગ્યો નથી.
What a fine large tree that is=પેલું કેવું સુંદર ને મોટું ઝાડ છે. [ઝાડ.
Mango tree (મૅન્ગો ટ્રી) આંબાનું
Mangoes (મૅન્ગોઝ) કેરીઓ.
This is not the time=આ કેરીનો વખત નથી.
We shall not get=આપણને મળશે નહીં.
Till June=જુન સુધી.
July (જુલાઇ) મહીનાનું નામ છે.
Ugly (અગ્લિ) કદરૂપું; બેડોળ.
Black (બ્લૅક) કાળું.
Flying (ફ્લાઇંગ) ઉડતું.
Past (પાસ્ટ) પાસે થઇને.
That is not a bird=તે પક્ષી નથી.
Bat (બૅટ) ચામાચેણુ.
It looks=તે દેખાય છે.
Mouse (માઉસ) ઉંદર.
Wings (વિન્ગ્ઝ) પાંખો.
It sleeps (સ્લીપ્સ) તે ઉંઘે છે.
Owl (આઉલ) ઘુવડ.
It flies (ફ્લાઇઝ) તે ઉડે છે.
About=આમતેમ.
At night=રાત્રે.
It is flying home (ફ્લાઇંગ) તે ઘરભણી ઉડે છે.
Hole (હોલ) દર.
To its hole=પોતાના દર તરફ.
Old wall=જુની દીવાલ. [ચીજ.
Something (સમથિંગ) કંઈ

Monkey (મન્કિ) વાંદરો.
Must be=હોવા જોઇએ.
It was not=તે નહોતો.
He is holding on=તે પકડી રાખે છે.
Branch (બ્રન્ચ) ડાળી.
Left hand=ડાબો હાથ.
Is holding=ધરે છે.
Over his back (બૅક) પોતાની પીઠ ઉપર. [જાતનો.
Hanooman (હનુમાન) હનુમાન
Sounds (સાઉન્ડ્ઝ) અવાજ.
Wheels (વ્હીલ્ઝ) પૈડાં.
Carriage (કૅરેજ) ગાડી.
Here is=આ રહી.
Coming=આવતી.
Let us go=ચાલો આપણે જઇએ.
On one side=એક બાજુએ.
Rajah (રાજા) રાજા.
Drive (ડ્રાઇવ) ફરવા જવું તે.
Let us cross=ચાલો આપણે ઓળંગીએ.
Beautiful (બ્યૂટિફુલ) સુંદર.
Before (બિફોર) અગાઉ.
Pea-cock (પી કૉક) મોર.
Green (ગ્રીન) લીલું.
Gold (ગોલ્ડ) સોનેરી.

Close to=પાસે.
Grain (ગ્રેઇન) દાણા; અનાજ.
Tame (ટેઇમ) હળીગયેલું; પાળેલું.
Hul-lo (હલૂ) અલ્યા ! હ ?
What's the matter=શું છે ?
Why are you pulling (પુલિંગ) તમે શા માટે ખેંચો છો ?
Quick (ક્વિક) જલદી. [નથી ?
Don't you see=શું તું જોતો
Snake (સ્નેઇક) સાપ.
Back (બૅક) પાછા.
Hissed (હિસ્ડ) ફુંફાડા મારતો
Nearly=ઘણું કરીને. [હતો.
Put (પુટ) મુક્યો.
Angry (ઍંગ્રિ) ગુસ્સે.
It is holding (હોલ્ડિંગ) તે ધરે છે.
Cobra (કોબ્રા) અજગર, નાગ.
If it bit you (બિટ) જો તે તને કરડ્યો હોત તો.
You would die=તું મરી જાત.
Could save (સેઇવ) બચાવી શકત.
Snake-king (સ્નેઇક કિંગ) સાપનો રાજા.
Keep far away=દૂર રહો.
Hole (હોલ) દર.
Every one=દરેક જણ.
Is afraid of it=તેનાથી બ્હીએ છે.

Pulled (પુલ્ડ) ખેંચ્યો.
Safe (સેઇફ) સહીસલામત.
Next (નેક્સ્ટ) પાસેના.
Good-bye (ગુડબાય) સાહેબજી.
Doyou know=શું તમે જાણો છો?
It runs away=તે દોડી જાય છે.
That is why=તે કારણથી.
Still (સ્ટિલ) ગુપચુપ.
Hare (હેઅર) સસલું.
Ears (ઇઅર્ઝ) કાનો.
The dogs try to catch it=કુતરા તેને પકડવાની કોશીશ કરે છે.
But they never can (catch)=પણ તેઓ કદી પકડી શકતા નથી.
Too fast=જોઇએ તે કરતાં જલદી
Walking along the field =ખેતરમાં થઇ ચાલી આવતો.
Narsoo (નરસુ) નામ છે.
Farmer (ફાર્મર) ખેડુત.
To plough=(પ્લાઉ) ખેડવું.
He is taking=તે લઇ જાય છે.
Oxen (ઑક્સન) બળદો.
Early (અર્લિ) વહેલું.
Let us go back now= ચાલો હમણાં આપણે પાછા જઇએ.

Another way-બીજે રસ્તે.
We have had quite a long walk=આપણે બહુ દૂર ફરવા આવ્યા છીએ.
Beast (બીસ્ટ) જનાવર; પશુ.
Standing (સ્ટૅન્ડિંગ) ઉભેલું.
Shall we run away=શું આપણે દોડી જઇશું?
Elephant ઍલિફન્ટ) હાથી.
Strong (સ્ટ્રૅન્ગ) જોરાવર.
Quite (ક્વાઇટ) છેક; તદન.
Tame (ટેઇમ) હળી ગયેલું.
To hurt (હર્ટ) ઇજા કરવી.
Will not hurt=ઇજા કરશે નહીં.
Hanging down (હૅંગિન્ગ) નીચે લટકતી.
In front of his face=તેના મ્હોં સામે.
Nose (નોઝ) નાક.
Trunk (ટ્રન્ક) સુંઢ.
As well=વળી.
Can pick up (પિક) ઉંચકી શકે છે.
He feeds (ફીડ્ઝ) તે ખવડાવે છે.
Himself (હિમસેલ્ફ) પોતાને; પોતાની જાતને.
Plantains (પ્લૅન્ટેઇન્સ) કેળાં.
Now let us go home= હવે ચાલો આપણે ઘેર જઇએ.

29. The Sun.

The sun (સન) સૂર્ય.
The moon (મૂન) ચંદ્રમા
The sun and the moon have=સૂર્ય અને ચંદ્રને હોય છે.
Shape (શેઇપ) ઘાટ; આકાર.
Ball (બૉલ) દડો.
Ball of fire=અગ્નિનો ગોળો.
If there were no sun=જો સુરજ ન હોત તો.
Things (થિંગ્સ) વસ્તુઓ.
Would be=થઇ જાત.
Dark (ડાર્ક) અંધારી.
Cold (કોલ્ડ) ઠંડી.
Plants (પ્લૅન્ટ્) છોડવા.
Could grow (ગ્રો) ઉગી શકત.
Would die=નાશ પામત.
Are far off from us=આપણાથી ઘણે દુર છે.
Wide (વાઇડ) વિસ્તારવાળા.
Plain (પ્લેઇન) મેદાન. પહોળા.
Shines (શાઇન્સ) પ્રકાશે છે.
By night=રાત્રે.
Light (લાઇટ) અજવાળુ.
Bright (બ્રાઇટ) ચકચકિત; પ્રકાશિત.
Is not so bright as the sun=સૂર્ય જેટલો પ્રકાશીત છે તેટલો તે નથી.
Of its own=પોતાનું.
The moon has no light of its own = ચંદ્રને પોતાનું અજવાળું નથી.
They seem=તેઓ જણુ ય છે.

---

30 Boys.

છોકરાઓ.

Good (ગુડ) સારો.
Truth (ટ્રુથ) સાચું; સત્ય.
Wise (વાઇઝ) ડાહ્યો.
Lessons (લેસન્સ) પાઠો.
Well (વેલ) સારી રીતે.
Brave (બ્રેવ) બહાદુર.
Lie (લાઇ) જુઠું.
To tell a lie=જુઠું બોલવું.
Will not tell a lie=જુઠું બોલશે નહિ. [છોકરો.
The strong (સ્ટ્રૉન્ગ) જબરો
To help (હેલ્પ) મદદ કરવાને.
The weak (વીક) નબળા માણસો.
Will try (ટ્રાઇ) યત્ન કરશે.
Loving (લવિંગ) પ્રેમાળ.
The loving boy obeys his mother (ઓબેઝ) પ્રેમાળ છોકરો પોતાની માનું કહ્યું માને
To obey=નું કહ્યું માનવું. [છે.

Kind (કાઇન્ડ) માયાળુ.
Helps (હેલ્પ્સ) મદદ કરે છે.
The boy who wishes (ઉવિશિઝ) જે છોકરો ઇચ્છે છે તે.
To be a good man=સારો માણસ થવાને.
Will begin (બિગિન) શરૂ કરશે.
All that he can=જે બધું પોતે કરી શકે તે.

Colours.

રંગો.

Colours (કલર્સ) રંગો.
Grass (ગ્રાસ) ઘાસ.
Green (ગ્રીન) લીલું.
Blue (બ્લ્યુ) આસમાની રંગનું.
Dew (ડ્યુ) ઝાકળ.
Gold (ગોલ્ડ) સોનું.
Yellow (યલો) પીળું.
Silver (સિલ્વર) રૂપું.
White (ઉવ્હાઇટ) સફેદ; ધોળું.
Iron (આયર્ન) લોઢું.
Heavy (હેવિ) ભારે.
Feathers (ફેધર્સ) પીછાં.
Light (લાઇટ) હલકાં.
Rubies (રૂબિઝ) માણેક.
Red (રેડ) રાતું.
Diamonds (ડાયમન્ડ્ઝ) હીરા.
Copper (કૉપર) ત્રાંબુ.
Brown (બ્રાઉન) ભુખરા રંગનું.
Steel (સ્ટીલ) ગજવેલ.
Grey (ગ્રે) ધોળા રંગનું; ભૂરૂં.
At break of day=પ્હો ફાટતાં.

---

31 Flowers and Leaves.

ફુલને પાંદડાં.

Bunch (બન્ચ) ઝુમખો.
Flowers (ફ્લાવર્સ) ફુલો.
Leaves (લીવ્ઝ) પાંદડાં.
Buds (બડ્ઝ) કળીઓ.
Pretty (પ્રિટિ) સુંદર.
Roses (રોઝિઝ) ગુલાબના ફુલો.
Queen (ક્વીન) રાણી.
Roses smell (સ્મેલ) ગુલાબનાં ફુલો વાસ આપે છે.
Sweet (સ્વીટ) મીઠી.
Will get=થશે.
Bigger (બિગર) વધારે મ્હોટા.
To open (ઓપન) ખોલવું; ઉઘડવું.
Will open=ખીલશે.
Drops (ડ્રૉપ્સ) ટીપાં.

32. Little Boy's Good-night.

નાના છોકરાની રાતની સલામ.

No longer (નો (લૉન્ગર) વધારે વાર નહિ.

Light (લાઇટ) અજવાળું.

Stars (સ્ટાર્સ) તારાઓ.

The stars begin (બિગિન) તારાઓ શરૂ કરે છે.

To peep (પીપ) ડોકિયાં કરવું.

It is time to say (ઇટ ઇઝ ટાઇમ ટુ સે) કહેવાનો વખત થયો છે.

Good-night (ગુડ નાઇટ) રાતની સલામ

Birds (બર્ડ્ઝ) પક્ષીઓ.

Are asleep (અૅસ્લીપ) ઉંઘે છે.

Darling (ડાર્લિંગ) વ્હાલા.

Sleep (સ્લીપ) ઉંઘો.

Well (વેલ) સારી રીતે.

Till morning light=સવારનું અજવાળું થાય ત્યાં સુધી.

I'm sure (આઇમ શ્યુર) મારી ખાત્રી છે.

If you could sing in words=જો તમે શબ્દોમાં ગાઈ શકત.

You would have said= તમે કહ્યું હોત.

Who shine (શાઇન) જેઓ પ્રકાશે છે.

You cannot go to sleep =તમે ઉંઘી શકતા નથી.

Awake (અવેઇક) જાગ્રત; જાગતા;.

Keep awake=જાગતા રહો.

Dear (ડીયર) વ્હાલા.

Kiss (કિસ) ચુમી લ્યો.

Son (સન) દીકરો.

Far and near=દૂરના અને નજદીકના.

આપણી નિશાળ.

ગોવિંદ સોમવારે સવારે નિશાળે જતો હતો. ગોપાળ તેને મળવાને તે વખતે અંદર આવ્યો. ગોપાળ તેનો મિત્ર છે. તે પાસેના ઘરમાં રહે છે.

ગોપાળ—સાહેબજી, ગોવિંદ. તમે નિશાળે જાઓ છો ?

ગોવિંદ—સાહેબજી, ગોપાળ, હા, જવાનો વખત થયો છે. હું હમણાંજ નીકળું છું.

ગોપાળ—મને તમારી સાથે તેડી જશો ? મારા પિતાજીએ મને તમારી નિશાળે જવાનું કહ્યું. હું તમારી સાથે આવું ?

ગોવિંદ—અરે હા ! ચાલો. હું તમને મારી સાથે લઈ જઈશ. જુઓ ! મારા વર્ગના ઓરડાનું ચિત્ર આ રહ્યું. અમારી નિશાળના કારકુને તે પાડયું હતું.

ગોપાળ—કેવું સારૂં ચિત્ર છે ! હું તમને તેમાં જોઉં છું. ત્રણ છોકરા સાથે મેજ ઉપર તમે ત્યાં બેઠા છો.

ગોવિંદ—તે મેજ નથી. તે ઢળતું મેજ છે. ત્યાં હું ને બીજા ત્રણ છોકરા એક પાટલી પર બેઠા છીએ અને ઢળતું મેજ અમારી આગળ છે. અમારી સ્લેટ તેના પર પડેલી છે. અમારી પછવાડે બીજું ઢળતું મેજ છે અને બીજા ચાર છોકરા તેના પર બેઠા છે. તમે તેમને ચિત્રમાં જોઈ શકતા નથી. તે ઘણું નાનું છે. પણ તમે એક છોકરાને જોઈ શકો છો.

ગોપાળ—પેલા ઉંચા ઉભેલા સદ્‌ગૃહસ્થ કોણ છે ? તેણે પાઘડી પહેરેલી છે.

ગોવિંદ—એ અમારા વર્ગના શિક્ષક છે.

ગોપાળ—એ શું કરે છે ?

ગોવિંદ—એ અમને શીખવે છે. તેનો ડાબો હાથ પૃથ્વીના ગોળાપર છે. તેની આંગળી હિંદુસ્તાન બતાવે છે. તે કહે છે કે છોકરાઓ, આ હિંદુસ્તાન છે, આ આપણો દેશ છે. પૃથ્વીને જેવો આકાર છે તેવો તે ગોળાને છે. તે ગોળ છે. તે એક ઉંચા લાકડાના ઘોડા ઉપર છે. તેની પાસે અમારા મહેતાજીનું મેજ છે.

ગોપાળ—દીવાલ ઉપર પેલાં ચિત્ર કયાં છે?

ગોવિંદ—તે નકશા છે. એક ઈંગ્લાંડનો નકશો છે. બીજો હિંદુસ્તાનનો નકશો છે. જ્યારે તમે નિશાળે આવશો ત્યારે હું તમને વર્ગમાંની બધી ચીજો બતાવીશ. ચાલો હવે આપણે જઈએ, નહિતો આપણે મોડા થઈએ. સત્રનો આ પહેલો દીવસ છે. આજે નિશાળ ઉઘડે છે. ઘણા છોકરા આવશે, તમે તમારી જુની નિશાળ છોડી દીધી છે?

ગોપાળ—હા, તેઓ ત્યાં અંગ્રેજી શીખવતા નથી.-મારે અંગ્રેજી ભણવું છે.

ગોવિંદ—પણ તમે અંગ્રેજીમાં વાત કરી શકો છો. તમને વાત કરતાં કોણે શીખવ્યું? તમે અંગ્રેજી લખી તથા વાંચી પણ શકો છો?

ગોપાળ—મારા બાપા અંગ્રેજી સારૂં જાણે છે. તેણે મને વાત કરતાં શીખવ્યું. તેણે કહ્યું, પહેલાં વાત કરતાં શીખ, પછી વાંચતાં શીખ અને પછી લખતાં શીખ. શીખવા માટે એ ઉત્તમ રસ્તો છે.

ગોવિંદ—તમે અંગ્રેજી ઘણું સારૂં બોલો છો. તમને વાંચવાનું અને લખવાનું ઘણું સહેલું લાગશે.

ગોપાળ—નિશાળમાં હું કઈ ચોપડી ભણીશ?

ગોવિંદ—તમે પહેલી પ્રાયમર-બાળપોથી-ભણશો.

ગોપાળ—જ્યારે હું મુખ્ય શિક્ષક અને મારા વર્ગ શિક્ષક સાથે વાત કરૂં ત્યારે મારે તેમને શું કહીને બોલાવવા?

ગોવિંદ—તમારે દરેક શિક્ષકને 'સાહેબ' કહેવું.

ગોપાળ—શું તમારી નિશાળમાં છોકરા રમે છે?

ગોવિંદ—અરે હા! અમે ઘણી રમત રમીએ છીએ. અમે નિશાળમાં સખત કામ કરીએ છીએ, અને જ્યારે નિશાળમાંથી છુટી મળે છે ત્યારે રમીએ છીએ. હમે એકી વખતે એક વસ્તુ કરીએ છીએ અને તે સારી કરીએ છીએ.

ગોપાળ—મારા ભાઈએ મને ગઈ કાલે એક નવો દડો આપ્યો. તે મારી પાસે ઘેર આગળ છે. હું તે વતી આજ સાંજે રમીશ.

(૨) એક્કી વખતે એક ચીજ.

ગોપાળ નિશાળે ગયો.

ગોવિંદ તેને મુખ્ય શિક્ષક પાસે લઈ ગયો.

તેણે તેને કહ્યું, તમે તમારા બાપાનો કાગળ લાવ્યા છો ?

ગોપાળે કહ્યું. ના સાહેબ, પણ હું ઘેર જઇને તે લઈ આવીશ. તેથી તે ઘેર ગયો. તેના બાપે તેને મુખ્ય શિક્ષક ઉપર કાગળ આપ્યો.

મુખ્ય શિક્ષકે તે વાંચ્યો ને તેને એક વર્ગમાં બેસાડયો. સાંજે તે ઘેર ગયો. તેણે નિશાળમાં આખો દિવસ કામ કર્યું હતું. તેણે પોતાના જોડા કાઢી નાંખ્યા ને ગોતાનો નવો દડો લઇને વાડીમાં દોડી ગયો. ત્યાં તે જ્યાં સુધી થાકી ગયો ત્યાં સુધી રમ્યો.

કામ કરતા હો ત્યારે કામ કરો, રમતા હો ત્યારે રમો. હું કહું છું કે તે સુખી થવાનો રસ્તો છે.

જે સઘળું તમે કરો તે તમારા બળથી કરો.

કટકે કટકે કરેલી ચીજો કદી બરાબર થતી નથી.

જેમ ઘણાં કહે છે તેમ એકકી વખતે એક ચીજ કરવી ને તે સારી કરવી એ ઘણો સારો નિયમ છે.

(૩) શાહેનશાહ.

બાપા—મારા છોકરા, અહિંઆ આવ. આ ચિત્ર તરફ જો.

છોકરો—બાપા, આ સદ્‌ગૃહસ્થ કોણ છે ?

બાપા—મારા છોકરા, આ શહેનશાહનું ચિત્ર છે ?

છોકરો—બાપા, એનું નામ શું છે ?

બાપા—એનું નામ જ્યૉર્જ છે. આપણે એને પાંચમાં જ્યૉર્જ કહીએ છીએ. એ ગ્રેટબ્રિટન ને આયર્લાંડના રાજા અને હિંદુસ્તાનના શાહેનશાહ છે.

છોકરો—આપણે એને પાંચમા જ્યૉર્જ કેમ કહીએ છીએ ?

બાપા—એ નામના એ પાંચમા રાજા છે. ઘણા વખત પહેલાં ઇંગ્લાંડમાં જ્યૉર્જ નામના બીજા રાજાઓ થઈ ગયા છે. આપણા રાજા પાંચમા જ્યૉર્જ છે.

છોકરો—બાપા, એ મોટા રાજા છે ?

બાપા—હા, મારા દીકરા, એ આખી દુનિયામાં સૌથી મોટા રાજા છે. અગાઉ થઈ ગયેલા કોઈ પણ રાજા કરતાં એ વધારે માણસ પર રાજ્ય કરે છે.

છોકરો—બાપા, એ ક્યાં રહે છે ?

બાપા—એ ઇંગ્લાંડમાં રહે છે. એ એનો સ્વદેશ છે.

છોકરો—એ કદી હિંદુસ્તાનમાં આવે છે ?

બાપા—હા, એ હિંદુસ્તાનમાં બે વખત આવી ગયા છે.

છોકરો—એ માયાળુ ને ભલા છે ?

બાપા—અરે હા, મારા વહાલા દીકરા. એ દરેક જણ તરફ માયાળુ ને ભલા છે. એ પોતાની રૈયતને ચાહે છે. જ્યારે તે સુખી હોય છે ત્યારે એ ખુશી થાય છે.

છોકરો—બાપા, શું એની સઘળી રૈયત (લોકો) એને ચાહે છે ?

બાપા—હા, એની સઘળી રૈયત એને ચાહે છે.

છોકરો—તેઓ શા માટે એને ચાહે છે ?

બાપા—તેઓ એને ચાહે છે કેમકે એ તેમને ચાહે છે. તેઓ જાણે છે કે એ તમને ચાહે છે. તેઓ જાણે છે કે એ માયાળુ અને ભલા છે. એ તેમની સંભાળ લે છે. એ તેમને સંકટમાંથી બચાવે છે. મારા દીકરા, તારે પણ એને ચાહવા જોઈએ. એ તારા રાજા છે.

છોકરો—મારા રાજા માટે હું કાંઈ કરી શકું ?

બાપા—હા, મારા દીકરા ! તું એનું કલ્યાણ કરવાને પરમેશ્વરની પ્રાર્થના કરી શકે. એની સંભાળ લેવાનું અને એને સહીસલામત ને સુખી રાખવાનું ઇશ્વર પાસે માગ.

હે ઇશ્વિર ! અમારા રાજા મોટા જ્યોર્જનું રક્ષણ કરો.
અમારા ઉમદા રાજા ઘણું જીવો.
ઇશ્વર રાજાનું રક્ષણ કરો.

(૪) રોમન આંકડા.

બાપા—વારૂ, ગોપાળ, તું એક મહિનો થયાં તારી નવી નિશાળે જાય છે. તને તે કેવી ગમે છે ?

ગોપાળ—અરે બાપા ! મને તે ઘણીજ ગમે છે. મારા શિક્ષક મારા તરફ ને બીજા છોકરાઓ તરફ ઘણા માયાળુ છે. હું દરરોજ કાંઈ નવું શીખું છું.

બાપા—તું દરરોજ કાંઈ નવું શીખે છે. ખરૂંને ? આજ તું શું શીખ્યો ?

ગોપાળ—હમે રોમન આંકડા વિષે બધું શીખ્યા.

બાપા—રોમન આંકડા ! આંકડા શું છે તે તું જાણે છે ?

ગોપાળ—અરે હા, તમે મને તે ઘણા વખત ઉપર શીખવ્યું હતું. આંકડો એ સંખ્યાની નિશાની છે. હમારા શિક્ષક કહે છે કે આંકડાનું બીજું નામ આંક છે. દરેક સંખ્યાનો આંકડો હોય છે.

બાપા—તું શું જાણે છે તે મને જોવા દે. તારી સ્લેટ મને આપ. હું તેનાપર એક, બે, ત્રણ, ચાર સંખ્યા લખી લઇશ. હવે તેની પાસે દરેક સંખ્યા માટે આંકડા અથવા આંક લખ.

ગોપાળ—અરે હા, બાપા ! હું તે કરી શકું છું. આ રહી સ્લેટ ને આ રહ્યા આંકડા.

બાપા—હા. તે તદ્દન ખરા છે. તું યાદ રાખે છે તે જોઇને હું ખુશી થયો છું. મને લાગે છે કે તું તારી જુની નિશાળમાં બધી સંખ્યા શીખ્યો હતો, શું તું શીખ્યો નહોતો ?

ગોપાળ—હા, હું સંખ્યા શીખ્યો હતો, પણ તેના અંગ્રેજી નામ શીખ્યો નહોતો. તમે મને તે શીખવ્યું. અને તે સંખ્યાના નામની જોડણી કેમ કરવી તે હું શીખ્યો નહોતો. મારી નવી નિશાળમાં હું તે શીખ્યો.

બાપા—વારૂ, તું આ નિશાનીને રોમન આંકડા કહે છે ?

ગોપાળ—અરે ના ! આંકડા લખવાની એ રીત છે. પહેલાં હું આ રીત શીખ્યો. પણ હમારા શિક્ષકે આજે મને બીજી રીત શીખવી.

બાપા—પણ તું આ રોમન આંકડા આજે લખી શકે છે ?

ગોપાળ—મને તે હજી બરાબર લખતાં આવડતું નથી. પણ મારા શિક્ષકે મને એક નાનું પાનું અપ્યું. તેણે વર્ગમાંના દરેક છોકરાને એકેક આપ્યું. તેણે મને કહ્યું, ગોપાળ, આ પાનું તું ઘેર લઈ જજે. તેના પર એકથી બાર સુધીની સંખ્યા છે, અને તેના પર સાધારણ આંકડા ને રોમન આંકડા છે, તું ઘર આગળ લખતાં શીખજે.

બાપા—ગોપાળ, પેલું પાનું કયાં છે ?

ગોપાળ—બાપા, તે મારી પાસે ગજવામાં છે. તે આ રહ્યું.

બાપા—હા, આ ઘણું સારૂં પાનું છે. તું આ આંકડા હમણાં શીખવાનો છે ?

ગોપાળ—ના, બાપા, મારે હમણાં રમવું છે. એક કલાક સુધી હું વાડીમાં રમીશ. ત્યાર પછી હું આ આંકડા લખતાં શીખીશ.

બાપા—અરે ! તારા શિક્ષકે તને રમવાનું પણ કહ્યું ?

ગોપાળ—હા, હમારા શિક્ષકે કહ્યું, છોકરાઓ, જ્યારે દરરોજ તમે નિશાળેથી ઘેર જાઓ ત્યારે રમજો, અથવા ફરવા જજો, અથવા આમ તેમ દોડજો. એથી તમે મજબુત થશો, ને તમે તંદુરસ્ત રહેશો.

બાપા—એ તદ્દન સાચું છે. પણ ગોપાળ, તું હવે ચાલ્યો જા, ને રમ. કાલ સવારે મારી પાસે આવજે અને તને રોમન આંકડા આવડે છે કે નહિ તે મને જોવા દેજે.

ઠંડો પવન વાય છે, ઊંડી નદી વહે છે, સફેદ ગાય બરાડે છે, લીલું ઘાસ ઉગે છે, સુંદર પક્ષીઓ ગાય છે. નિશાળનો ઘંટ વાગે છે, મોટા છોકરાઓ વાત કરે છે, નાના છોકરાઓ નિશાળમાં ચાલે છે.

(૫) શાહેનશાહબાનુ.

આ ગ્રેટબ્રિટન ને આયર્લાંડની રાણી અને હિંદુસ્તાનની શાહેન-શાહબાનુ મેરી છે. તે જ્યોર્જ રાજાની સ્ત્રી છે. તે પોતાના ધણી સાથે ઇંગ્લાંડમાં રહે છે. તેનો વડો છોકરો ઍડવર્ડ પ્રિન્સ ઑફ (વેલ્સનો શાહજાદો) છે.

પરમેશ્વર અમારી રાણીનું રક્ષણ કરો.

(૬) ઘડીયાળ.

ગોપાળ—સવારની સલામ બાપા! મને હવે રોમન આંકડા આવડે છે. હું તે ગઇ રાત્રે શીખ્યો, ને આજ સવારે હું તેને ફરીથી જોઇ ગયો. હું હમણાં વાંચી શકું છું.

બાપા—મારા દીકરા, એ ખરૂં છે. તે સાંભળીને હું ખુશી થયો છું. હવે અહીંઆ આવ ને મારી ઘડીયાળ સામે જો. તેના પર કોઇ રોમન આંકડો તું જોઇ શકે છે?

ગોપાળ—હા, જે આંકડા હું શીખ્યો તેજ હું જોઉં છું. એકથી બાર સુધી આ રહ્યા. તે ઘડીયાળમાં બધે ફરતા છે.

બાપા—તેં ગઈ કાલે નિશાળમાં કોઇ ઠેકાણે તે જોયા હતા?

ગોપાળ—અમારા શિક્ષકે કાળા પાટિયાં પર તે લખ્યા હતા ને મે તે પાનામાં જોયા. મેં બીજે કોઇ ઠેકાણે જોયા નહિ.

બાપા—ફરીથી વિચાર કર. નિશાળમાં મોટું ઘડીયાળ છે?

ગોપાળ—અરે હા! હવે મને ખબર પડી. મેં આ આંકડા મોટા ઘડીઆળમાં જોયા હતા પણ તે શું છે તે હું જાણતો નહોતો.

બાપા— મોટું ઘડીઆળ નાના ઘડીઆળ જેવુંજ છે. પણ ઘડીયાળ મોટું ને ભારે હોય છે. નાનું ઘડીઆળ ઘણું નાનું હોય છે. તું જો, હું મારૂં નાનું ઘડીઆળ મારા ગજવામાં મુકું છું. મોટા ઘડીઆળ ને નાના ઘડીઆળના ચંદા પર એકજ જાતાનાં ચિહ્નો હોય છે.

ગોપાળ—બાપા, તે નિશાનિ વિષે તમે મને બધું મહેરબાની કરી કહેશો?

બાપા—મારી ઘડીઆળ સામે જો. તેમાં તેની બધે ફરતી લીટી છે. એ લીટીને આપણે કુંડાળું કહીએ છીએ, તેની નીચે બીજું નાનું કુંડાળું તું જોશે. આ દરેક કુંડાળામાં સાઠ કાળી નિશાની અથવા ટપકાં છે. જો તારી મરજી હોય તો તે ગણી જો. પ્રયત્ન કર.

ગોપાળ—મોટાં કુંડાળાનાં ટપકાં હું ગણી શકતો નથી, પણ હું નાના કુંડાળામાં ટપકાં ભાગ્યેજ જોઇ શકું છું. તે ઘણાં નાનાં છે.

બાપા—ઘડીઆળમાં કાંઇ હાલતું તું જોઇ શકે છે ?

ગોપાળ—સોયના જેવી દેખાતી ત્રણ નાની કાળી ચીજ હું જોઇ શકું છું. એક ઘણી નાની છે. જે નાના કુંડાળાની આસપાસ ઘણી ઝડપથી ફરે છે. એક લાંબી સોય છે જે મોટા કુંડાળાની આસપાસ ઘણી ધીમે ધીમે ચાલે છે. વળી ત્રીજી સોય છે. તે બીલકુલ ફરતી નથી.

બાપા—આ ત્રણ સોય ઘડીઆળના કાંટા છે.

ગોપાળ—બાપા, તે કાંટા કેમ કહેવાય છે ?

બાપા—તે કાંટા કહેવાય છે કેમકે કુંડાળામાંની કાળી નિશાનીઓને બતાવે છે. જે નાનો કાંટો આટલી ઝડપથી દોડે છે તે સેકન્ડ કાંટો છે. ત્રણમાંનો સૌથી લાંબો કાંટો મીનીટ કાંટો છે. તું તેને હમણાં ફરતો જોઈ શકે છે. ત્રીજો કલાક કાંટો છે. તે પણ ફરે છે. પણ તે એટલો ધીમે ફરે છે કે તું તેને ફરતો જોઈ શકતો નથી.

ગોપાળ—હું સમજુ છું, હું સમજું છું. બાપા તમારી ઘડીઆળ વિષે તમે મને કાંઈ વધારે કહી શકશો ?

બાપા—મારા દીકરા, હમણાં નહિ. તારી મા તને બોલાવતી હોય એમ મને સંભળાય છે. નાસ્તો તૈયાર થયો છે. નાસ્તો કરવા દોડ.

જ્યારે તું આજે નિશાળે હોય ત્યારે વખતનું કોષ્ટક શીખજે. કાલ સવારે મારી પાસે આવજે ને હું તને ઘડીઆળ વિષે વધારે કહીશ.

(૭) પ્રિન્સ ઑફ વેલ્સ.

બાપા—ગઇ કાલે મેં તને શહેનશાહ પાંચમા જ્યૉર્જનું ચિત્ર બતાવ્યું હતું. આ એક બીજું ચિત્ર છે. તેં તે અગાઉ જોયુ છે ?

છોકરો—હા, બાપા; તે આ ચોપડીના પુંઠાં પર છે.

બાપા—તે કોણ છે તે તું જાણે છે ?

છોકરો—ના તે કોણ છે ? મહેરબાની કરી મને કહો.

બાપા—આ વેલ્સના શાહજાદા ઍડવર્ડ છે. એ રાજાના સૌથી મોટા દીકરા છે. જો ઇશ્વરની મરજી હશે તો તે એક દિવસ રાજા થશે. હાલ તે કુંવર છે. તેની સંભાળ લેવાને આપણે પરમેશ્વરની પ્રાર્થના કરવી જોઇએ.

ઇશ્વર પ્રિન્સ ઑફ વેલ્સનું કલ્યાણ કરો.

(૮) ઘડીઆળ (ચાલુ)

ગોપાળ—બાપા, હું આ રહ્યો, તમે (મને) કહ્યું હતું કે આજ સવારે મારાં ઘડિયાળ વિષે તને હું વધારે કહીશ.

બાપા—બહુ સારૂ, મારા દીકરા. મને યાદ છે. પણ મેં તને કાંઇ કરવાનું કહ્યું હતું. તને તે યાદ છે ?

ગોપાળ—હા, બાપા, ખરેખર મને યાદ છે. મને વખત વિષે હવે બધું આવડે છે. ગઇ કાલે તે કોઇક હું શીખ્યો.

બાપા—તું શીખ્યો, ખરૂંને ? મને તારી પરીક્ષા લેવા દે. કેટલા કલાક હોય છે.

ગોપાળ—દિવસના બાર કલાક હોય છે ને રાતના બાર કલાક હોય છે.

બાપા—સારૂ, હવે એક કલાકની કેટલી મીનીટ થાય તે મને કહે.

ગોપાળ—એક કલાકની સાઠ મીનીટ થાય

બાપા—એક મીનીટની કેટલી સેકન્ડ થાય ?

ગોપાળ—એક મીનીટની સાઠ સેકન્ડ થાય.

બાપા—શાબાશ ! હવે અહીં આવ. હું મારી ઘડીઆળ તારા કાન પાસે ધરીશ. તું શું સાંભળે છે ?

ગોપાળ—હું ટીક, ટીક, ટીક, સાંભળું છું.

બાપા—હા, ઘડીઆળ ટીક ટીક કરે છે. દરેક ટીક એક સેકન્ડ છે. એક મીનીટની સાઠ સેકન્ડ થાય છે ઘડીઆળ એક મીનીટમાં સાઠ વખત ટીક કરે છે.

બાપા—હવે લાંબા મીનીટ કાંટા તરફ જો. તે મોટા કુંડાળામાં એક કાળાં ટપકાંથી બીજા ટપકાં સુધી એક મીનીટમાં ફરે છે. તે એક કલાકમાં બધે ફરી વળે છે.

ગોપાળ—હું સમજ્યો. ત્યારે નાનો સેકન્ડ કાંટો મીનીટ કાંટા કરતાં સાઠ ગણો જલદી ફરે છે.

બાપા—ઘણું સાચું. હવે કલાકના કાંટા તરફ જો. તું તેને ફરતો જોઈ શકશે નહિ પણ તે ફરેજ છે. તે એક આંકડાથી બીજા આંકડા પર એક કલાકમાં જાય છે. બાર કલાકમાં તે બરાબર ગોળ ફરી રહે છે.

ગોપાળ—કલાક કાંટો એક આંકડાથી બીજા આંકડા સુધી ફરે છે, તેટલામાં મીનીટ કાંટો બાર આંકડા ફરે છે. તે બારગણી ઝડપથી ફરે છે.

બાપા—એ ખરૂં છે. મારી ઘડિયાળમાં જો. કેટલા વાગ્યા છે ?

ગોપાળ—કલાક (ઑકલૉક) એટલે શું ?

બાપા—ઑકલૉક એ (ઑફ ધ કલૉક) "ઘડિયાળના" માટે ટુંકો શબ્દ છે જ્યારે હું કહું છું "કેટલા વાગ્યા" ત્યારે મારી કહેવાની મતલબ એ છે જે હમણાં ઘડીયાળમાં કયો કલાક થયો છે ? કલાક કાંટો કેટલા કલાક ને મીનીટ કાંટો કેટલી મીનીટ બતાવે છે ?

ગોપાળ—કેટલા વાગ્યા છે તે હું કહી શકતો નથી.

બાપા—કલાક કાંટો નવ ઉપર કંઈક બતાવે છે. તેથી નવ વાગી ગયા છે. મીનીટ કાંટો કુંડાળાનો ચોથો ભાગ બતાવે છે. તેથી સવાનવ થયા છે.

પા કલાકની પંદર મીનીટ થાય છે. હવે આ પાના તરફ જો. મેં તે તારે માટે બનાવ્યાં છે. દરેક પાનું મોટા ઘડીઆળના ચંદાનું ચિત્ર છે. તેમાં કલાક કાંટો અને મીનીટ કાંટો છે. મેં તેમાં સેકન્ડ કાંટો મુકયો નથી. તું તે નિશાળે લઈ જજે ને તારા શિક્ષકને તે બતાવજે. વખત કેવી રીતે કહેવો તે તને એ કહેશે. હવે ચાલો આપણે નાસ્તો કરવા જઈએ. મોટું ઘડીઆળ કહે છે કે ટીક, ટીક, ટીક ! તમારે જે કરવાનું હોય તે જલદી કરો.

વખત જલદીથી પસાર થાય છે—વીતી જાય છે.

તમારે જે કંઈ કરવું હોય તે આજેજ કરો.

(૯) ટપાલ.

અનંત નવ વરસની ઉમરનો નાનો છોકરો હતો. તે હંમેશા ગામડામાં રહેતો હતો. તે પોતાના પિત્રાઈ ભાઈ ગોવિંદ સાથે પુનામાં રહેવા આવ્યો. તે ગોવિંદને ગોંડુ કહેતો ને ગોવિંદ તેને અંતુ કહેતો.

જ્યારે તે પુના પહોંચ્યો ત્યારે તે બહુ થાકી ગયો હતો. સાંજના મોડું થયું હતું. તેણે થોડો ખોરાક ખાધો ને સુઈ ગયો. તે આખી રાત ઘસઘસાટ ઉંઘ્યો. બીજે દીવસે સહવારે તે વહેલો ઉઠયો. જ્યારે તે નાહ્યો ને લુગડાં પહેર્યાં ત્યારે તે પોતાના પિત્રાઈ ભાઈ ગોંડુ સાથે ઘરના આગલા ઓરડામાં ગયો. આગલું બારણું ઉઘાડું હતું.

અંતુ—હું બારણા આગળ કોઇ માણસને ઉભો રહેલો જોઉં છું. ગોંડુ, એ કોણ છે ? એને શું જોઇએ છે ?

ગોંડુ—અરે અંતુ, તેં કદી ટપાલી જોયો નથી ? એ ટપાલ છે.

અંતુ—તે પોતાના હાથમાં શું પકડી રહ્યો છે ?

ગોંડુ—એ કાગળ છે. મારે માટે કે મારા ભાઇને માટે તે અહીંઆ તે (કાગળ) લાવ્યો છે. બાપા મુંબઈ છે. તેમણે હમને કાગળ લખ્યો છે.

અંતુ—તે શું ઉંચકી જાય છે ? પોતાના ડાબા હાથથી તેણે કંઈ પકડયું છે.

ગોંડુ—તે બદામી રંગની ચામડાની કોથળી છે. તે ચામડાના પટાથી લટકાવેલી છે. તે તેના ખભા ઉપર થઇને જાય છે.

અંતુ—તે કોથળીમાં શું છે?

ગોંડુ—અરે, એ કોથળી કાગળોથી ભરેલી છે. તે તેને બીજે ઘેર લઈ જાય છે.

ટપાલી—સાહેબ, આ તમારો કાગળ છે.

ગોંડુ—હું તમારો આભાર માનું છું. આજે હમારા ઘરનો આ એકજ કાગળ છે?

ટપાલી—હા, સાહેબ. આજે એજ છે. સાહેબજી.

ગોંડુ—સાહેબજી. હા, મારા ઉપર (મારા) બાપાનો આ કાગળ છે. તેમણે તે ગઈ રાત્રે લખ્યો છે.

અંતુ—ગોંડુ, શું તમારા બાપે એ કાગળ અહીંઆ લાવવાને ટપાલીને કાંઈ પૈસા આપ્યા?

ગોંડુ—અરે નહિ! તેણે કાગળ પર ટીકીટ ચોંટાડી છે. તે આ રહી. તે જો. એ અડધા આનાની ટીકીટ છે.

અંતુ—તે ટીકીટ પર શેનું ચિત્ર છે?

ગોંડુ—હીંદુસ્તાનના શહેનશાહ પાંચમા જ્યૉર્જના માથાનું એ ચિત્રછે.

અંતુ—ગોંડુ, તારો કાગળ વાંચ.

ગોંડુ—હા, હું તે વાંચીશ. જો તારી મરજી હોય તો તું પણ તે જો. મને ખબર છે કે તને અંગ્રેજી આવડતું નથી.

આ મારા બાપાનો લખેલો કાગળ છે.

મુંબાઇ, તા. ૧૫મી મે ૧૯૨૧.

મારા વ્હાલા દીકરા,

હું તને લખી જણાવું છું કે ગઈ કાલે ત્રણ વાગતે હમે મુંબાઈ ઉતર્યાં. અહીં ઘણી ગરમી પડે છે. મને લાગે છે કે આજ રાત્રે વરસાદ પડશે. વાદળાં ઘણાં થાય છે. હું ને તારી મા તદન સારાં છીએ. ઘર આગળ તમારી બધાની તબીયત કેમ છે તે મને લખી

જણાવજે. હું કાલે દુકાને જઈશ ને તારે માટે કેટલીક ચોપડી ખરીદ કરીશ. આજે મારે ઘણું કામ છે. મારે ઘણા કાગળ લખવાના છે. હમે પાછા કયારે આવશું તે તને ફરીથી લખી જણાવીશ. સલામ, તારી બહેન, ભાઈ ને અંતુ જે આપણા ઘરમાં રહે છે તેને મારી સલામ કહેજે.

હું છું, તારો વ્હાલો પિતા.

(૧૦) વાતચીત.

વાત કરવામાં આપણે વારંવાર કહીએ છીએ.

હું ત્યાં વારંવાર ગયો છું.
મને ખાત્રી છે કે તે આવ્યો.
જો મારાથી બનશે તો હું તે કરીશ.
તમે એમ બે વાર કહ્યું છે.
તમે ત્યાં થોડીવારમાં પહોંચશો.
તે આઠ વર્ષનો છે.
તે હમણાંજ અહીં આવશે.
અમે ઘણી સખત મહેનત કરી છે.
શું તે મારી ચોપડી નથી ?
તે ખરૂં છે.
તમારૂં નામ શું છે ?

ત્યાં કોણ છે ?
ત્યાં જતા નહિ.
હું વધારે વાર રાહ જોઈ શકતો નથી.
તેઓ અહીં આવશે નહિ.
તમને આ મળશે નહિ.
અહીં એક સુંદર ઝાડ છે.
અહીં કોઈ નથી.
મારી ટોપી કયાં છે ?
તે હજી ગયો નથી.
બહાર જવાને હદપાર મોડું થયું છે.

(૧૧) નાળીએર.

નાળીએરનું ઝાડ ઘણું ઉંચું હોય છે. તેને ડાળીઓ હોતી નથી, પણ ઝાડને મથાળે ઘણા લાંબા પાનરાં હોય છે.

તે ઘણું ઉપયોગી ઝાડ છે. આ ઝાડનો દરેક ભાગ કામનો છે. એક લીલા નાળીએરને ભાંગીને ખોલો. તેને ઘણી જાડી છાલ હોય છે.

અંદર તમે ફળ જોશો. જાડી છાલને કાથો કહે છે. તેને તડકામાં સુકવવામાં આવે છે ને પછી તેનાં ભુખરાં મજબુત દોરડાં બનાવવામાં આવે છે.

ફળને કઠણ કાચલું હોય છે, જ્યારે ફળ પાકે છે ત્યારે આ કાચલું ભુખરૂં થાય છે. તેના ભાંગીને બે કટકા કરવામાં આવે છે; દરેક કટકો પ્યાલા તરીકે વપરાય છે. એક લાંબો હાથો તેને લગાડવામાં આવે છે અને પછી તેને કડછી કહે છે.

લીલું નાળીએર મીઠા પાણીથી ભરેલું હોય છે. તે પીવામાં ઘણું સારૂં છે જ્યારે ફળ પાકી જાય છે, ત્યારે ઘણું કરીને સઘળું પાણી સુકાઇ જાય છે.

અહીં એક લીલા નાળીએરનું ને બીજું પાકેલા નાળીએરનું ચિત્ર પાસે પાસે છે. પાકેલા નાળીએર કરતાં લીલું નાળીએર કેટલું મોટું છે તે જુઓ. છાલ તેને વધારે મોટું બનાવે છે. લીલા નાળીએરને મથાળે ડીચકું છે. તે આ ડીચકાથી ઝાડ ઉપર લટકી રહે છે.

પાકેલા ફળની કાચલી ભાંગો. તમે શું જુઓ છો ? અંદરના બાજુએ મીઠું ધોળું કોપરૂં છે. તે ખાવામાં ઘણું સારૂં છે. તેની મીઠાઇ બને છે, કોપરાને તડકામાં સુકવવામાં આવે છે. મીઠા દુધવાળા રસનું તેલ બને છે. તે ફળને પછી કોપરૂં કહે છે. તેને ઘાણીમાં પીલવામાં આવે છે ને તેમાંથી દાબીને તેલ કાઢવામાં આવે છે.

(૧૨) ટપાલની પેટી.

ગોકુ—અંતુ, અંતુ, તું ક્યાં છે ?

અંતુ—હું અહીં છું. તે શું છે ?

ગોકુ—મારા બાપાએ જે કાગળ લખ્યો હતો તેને જવાબ મેં હમણાં લખ્યો છે. તે જોવાની તારી મરજી છે ?

અંતુ—હા ! હા ! મને તે જોવા દે.

ગોકુ—તે આ રહ્યો.

પુના, ૧૭ મી મે ૧૯૧૧.

મારા વ્હાલા પિતાજી,

તમારા માયાળુ પત્ર માટે હું તમારો આભાર માનું છું. તે મને સવારમાં વહેલો મળ્યો. ગઈ રાત્રે વરસાદ વરસ્યો અને આજે તદ્દન ઠંડક થઈ છે. સીતાનું માથું ગઈ કાલે ઘણું દુખતું હતું પણ હવે તેને તદ્દન સારૂં છે. અંતુ તદ્દન સારો છે ને તે પ્રમાણે હું છું. મને આશા છે કે તમે પાછા આવો ત્યારે મારે માટે થોડી સારી ચોપડી લાવશો.

વ્હાલા પિતાજી, સલામ. હમારા બધા તરફથી સલામ.

હું છું, તમારો વ્હાલો દીકરો, ગોન્ડુ.

અંતુ—હું સારો છું એમ તેં કહ્યું (લખ્યું) તેથી હું ખુશી થયો છું. હવે કાગળનું શું કરવાનો છે?

ગોંડુ—હું તેને પરબીડીઆમાં બીડીશ ને પછી ટપાલમાં નાંખીશ. જો, તે તૈયાર થઈ ગયો છે.

મી. પી. કે. નારાયણરાવ,

નં. ૧૦૦ ફૂટ રોડ,

મુંબાઈ.

અંતુ—પરબીડીઆં ઉપર શું લખ્યું છે?

ગોંડુ—એ સરનામું છે. પહેલી લીટીમાં મેં મારા બાપાનું નામ લખ્યું છે. બીજી લીટીમાં તે જે જગ્યાએ રહે છે તેનું નામ ને ઘરનો નંબર લખ્યો છે; ત્રીજી લીટીમાં મેં શહેરનું નામ લખ્યું છે. દરેક કાગળ ઉપર આના જેવું સરનામું હોવું જોઇએ. કાગળ ક્યાં લઇ જવો તે ટપાલને સરનામા ઉપરથી જણાય છે. હવે મારે જવું જોઇએ ને કાગળ ટપાલમાં નાખવો જોઇએ.

અંતુ—ગોંડુ, હું તારી સાથે આવું?

ગોંડુ—અરે હા! ચાલો આપણે જલદી જવું જોઇએ.

અંતુ—પણ ગોંડુ, તેં જોડા પહેર્યા નથી. તું આમ ઉઘાડે પગે બહાર જાય છે?

ગોંડુ—આપણે જલદી દોડતાં જવું જોઇએ. નહિ તો આપણે મોડા થઇશું મારે વખત ગુમાવવાનો નથી. બે વાગે ટપાલ આવે છે ને કાગળો લઇ જાય છે. હમણાં બેમાં ત્રણ કમ છે. આપણે જલદી દોડતાં જવું જોઇએ.

પછી તે બે છોકરા ટપાલની પેટી તરફ સાથે દોડયા તમે તેમને ત્યાં ચિત્રમાં જુઓ છો. ગોંડુ હમણાં પેટીના બાકામાં કાગળ નાંખે છે. તેના ઉપર "કાગળો" એ શબ્દ લખેલો છે, તેથી દરેક માણસ કાગળ ક્યાં નાંખવો તે જાણી શકે.

અંતુ—ટપાલ કાગળોને શું કરશે ?

ગોંડુ—ને તેને પોતાની કોથળીમાં મુકશે ને તેને મોટી ટપાલ ઓફીસે લઇ જશે. આ પ્રમાણે બીજા ઘણા ટપાલ બીજી ટપાલની પેટીમાંથી કાગળો લાવશે. પછી તેમને મોટા કોથળામાં ભરવામાં આવશે. અને આગગાડી ઉપર લઇ જવામાં આવશે.

(૧૩) ચંદ્રમા.

અરે ! ચંદ્રમા તરફ જા, તે ઘણો ઉંચો પ્રકાશે છે. અરે મા, તે આકાશમાં દીવા જેવો દેખાય છે.

ગયે અઠવાડીએ તે વધારે નાનો હતો અને તે કામઠા જેવા આકારનો હતો, પણ હમણાં તે વધારે મોટો થયો છે અને "ઓ" જેવો ગોળ છે.

પરમેશ્વરે દીવસ ઉપર રાજ્ય કરવાને સૂર્ય બનાવ્યો. પરમેશ્વરે રાતના ઉપર રાજ્ય કરવાને ચંદ્રમા બનાવ્યો. પરમેશ્વરે તારા બનાવ્યા તેઓ પણ રાત્રે અજવાળું આપે છે.

(૧૪) કન્યાશાળા.

ઘંટ વાગે છે કે તરત નાની છોકરીઓ નિશાળમાં ચાલી આવે છે. તેમાંની દરેક પોતાની ચોપડી રાખવાને પોતાની સાથે એક કોથળી (દફતર) લાવે છે. દરેક વર્ગમાં હવા અંદર આવવા દેવાને એક બારીવાળો સુંદર સાફ ઓરડો હોય છે. જો પવન ઘણો સખત વાતો હોય તો બારી બંધ કરવામાં આવે છે. બધી છોકરીઓ પાટલી પર બેસે છે, પણ જ્યારે વાંચવાનો વખત થાય ત્યારે ઉભી થાય છે.

મહેતાજી ખુરશી ઉપર બેસે છે અને છોકરીઓને વાંચતાં સાંભળે છે. તે તેમને ધીમે અને કાળજીપૂર્વક વાંચવાનું કહે છે. તે તેમની પાસે સઘળા અઘરા શબ્દની જોડણી કરાવે છે. અઘરા શબ્દો તે ચાકવતી કાળા પાટીઆપર લખે છે.

છોકરીઓ પાસે કૉપી બુક હોય છે જેમાં તેઓ સીસાપેનથી અથવા શાહી અને કલમથી લખે છે, અને સ્લેટ હોય છે તેના પર લખે છે ને હિસાબ ગણે છે.

ઘણી નિશાળમાં મહેતીજી હોય છે ને મહેતાજી હોતા નથી. મહેતાજી જે કામ કરે છે તેજ કામ તે કરે છે.

છોકરીઓ નિશાળે આવે છે તે પહેલાં તેઓ પોતાના હાથ ધુએ છે ને પોતાના વાળ ઓળે છે. તેમના હાથ ને આંગળીઓ કેવી સાફ છે તે જુઓ.

નિશાળમાં છોકરીઓ સીવતાં શીખે છે. તેઓ પાસે હોય છે જેમાં તેઓ પોતાનું કામ, પોતાનું કપડું અને ટાંકણી, સોય, દોરો ને કાતર રાખે છે.

આપણે આપણી જગ્યાએ હાથ ને મ્હોં સાફ કરીને જઈશું, અને ઘર આગળ ને નિશાળમાં આપણને કહેવામાં આવશે તેમ કરીશું; અને એ પ્રમાણે આપણે હંમેશાં સુખી ને હુશીયાર થઈશું,

કારણ કે સોના રૂપા કરતાં વિદ્યા વધારે સારી છે.

(૧૫) ગઈ કાલ આજ આવતી કાલ.

હું આજે ત્યાં જાઉં છું. હું ગઈ કાલે ત્યાં ગયો. આવતી કાલે હું ત્યાં હું જઈશ, દરેક અઠવાડીએ હું ત્યાં જાઉં છું.

તે તે હમણાંજ કરે છે. તેણે તે કાલે કીધું. તે તે આવતે વર્ષે કરશે. તે તે દરરોજ કરે છે.

તે આ અઠવાડીએ અહીં આવે છે. તે ગયે મહિને અહીં આવી.

તે આવતે વર્ષે અહીં આવશે. તે વારંવાર અહીં આવે છે.

મહેતાજી—આજ સવારે તમે કેટલા વાગે ઉઠયા ?

છોકરો—હું નવ વાગે ઉઠયો.

મહેતાજી—અરે ! તું નવ વાગતા સુધી ઉઠયો નહિ ? તું ઘણો આળસુ છોકરો હોવો જોઇએ. તારે મળસકામાં ઉઠવું જોઇએ.

છોકરો—કાલે હું ૭ વાગે ઉઠીશ.

મહેતાજી—એ ખરૂં છે, પણ પાંચ વાગે ઉઠવું એ હજી વધારે સારૂં છે. તારી પાસે નાનું ઘડીઆળ છે ?

છોકરો—ના, પણ મારા ઘરમાં મોટું ઘડીયાળ છે. જ્યારે હું મોટો છોકરો થઇશ ત્યારે મારા બાપા મને નાનું ઘડીયાળ અપાવશે.

(૧૬) એક અને એક કરતાં વધારે.

આપણે કહીએ—

એક પક્ષી, બે પક્ષી, ઘણાં પક્ષી.
એક ઝાડ, બે ઝાડ, ઘણાં ઝાડ.
એક પાંદડું, બે પાંદડાં, ઘણાં પાંદડાં.
એક ચપ્પુ, ઘણા ચપ્પુ.
એક પેટી, ઘણી પેટી.
એક સ્ત્રી, ઘણી સ્ત્રી
એક ઇંડું, ઘણાં ઇંડાં.
એક માણસ, ઘણા માણસ.
એક દીવસ, ઘણા દીવસ.
એક બૈરી, ઘણી બૈરી.
એક ઘર, ઘણા ઘર.
એક આંખ, ઘણી આંખ.
એક પગ, ઘણા પગ.
એક ડાળી, ઘણી ડાળીઓ.
એક ઘડીયાળ, ઘણાં ઘડીયાળ.
એક સ્ત્રી, ઘણી સ્ત્રીઓ.
એક બાળક, ઘણા બાળકો.

(૧૭) દાદા.

એક ગરીબ છોકરાને મા કે બાપ નથી. તેનાં મા ને બાપ બન્ને મરી ગયાં છે. તેને તેના ઘરડા દાદા વગર તેની સંભાળ લેનાર કોઇ નથી. તે ઘરડા માણસને બૈરી ને છોકરૂં કાંઇ નથી. તેને માત્ર પોતાના દીકરાનો નાનો દીકરો છે જે ચાર વરસનો છે. તે બાળકને તે એકલો ઘેર રાખી શકતો નથી. કોઇ તેની સંભાળ લે નહિ. તેથી તે પોતાની સાથે તેને કામે લઇ જાય છે. તે માળી છે. તે આખો દીવસ વાડીમાં સખત મહેનત કરે છે. સાંજે ત્રણ માઇલ દૂર પોતાને ગામ પોતાને ઘેર જાય છે. જ્યારે તે કામ કરતો હોય ત્યારે તેનો પૌત્ર વાડીમાં આમ તેમ રમે છે. જ્યારે તેઓ આજે ઘેર આવ્યા ત્યારે છોકરો થોડુંક ચાલ્યો.

પછી તેણે કહ્યું, "દાદા, હું થાકી ગયો છું. હું વધારે ચાલી શકતો નથી." ત્યારે તે માયાળુ ઘરડો માણસ ઉભો રહ્યો ને પોતાના પૌત્રને પોતાના ખભાપર લીધો. ચિત્રમાં તમે તેને ઘેર લઈ જતો જુઓ છો. તે સાઠ વરસનો છે. તેના ચહેરાપરના વાળ સફેદ છે. તે ઘણો જોરાવર નથી. પણ તે હજી પોતાના પૌત્રને ઉંચકી શકે છે. જ્યારે તે ઘેર આવશે ત્યારે તે દેવતા સળગાવશે ને તેમને બન્ને ને ખાવાને થોડા ચોખા રાંધશે. પછી તે ને તેનો પૌત્ર સાદડીપર સુશે. તેઓ સવાર સુધી ઉંઘશે.

(૧૮) વરસના મહિના.

એક વરસના બાર મહિના હોય છે તે આ પ્રમાણેઃ—

૧. જાન્યુઆરી. ૨. ફેબ્રુઆરી. ૩. માર્ચ. ૪. એપ્રિલ. ૫. મે. ૬. જુન. ૭. જુલાઈ. ૮. ઑગસ્ટ. ૯. સપ્ટેંબર. ૧૦. અકટોબર. ૧૧. નવેંબર. ૧૨. ડીસેંબર.

સપ્ટેંબર. એપ્રિલ, જુન ને નવેંબરના ત્રીસ દીવસ હોય છે. ફેબ્રુઆરીના માત્ર અઠ્ઠાવીસ દીવસ હોય છે. બીજા સઘળા મહિના એકત્રીસ દિવસના હોય છે. પણ ચાર વરસે એક વખત આવતાં લીપ-ઈયિરમાં ફેબ્રુઆરીમાં એક દીવસ વધારે થાય છે.

(૧૯) રમવાની જગ્યા.

બાપા—ગોપાળ, તું ક્યાં જાય છે?

ગોપાળ—બાપા, હું રમવાની જગ્યાએ જાઉં છું. મારી સાથે આવો, જરૂર આવો, ને હું તમને તે બતાવીશ.

બાપા—બહુ સારૂ, મારા છોકરા. મારે હમણા કાંઈ કામ નથી. હું તારી સાથે આવીશ.

ગોપાળ—અરે બાપા! હું તમારો ઉપકાર માનું છું. ચાલો આપણે એકદમ જઈએ.

બાપા—ત્યારે આ તારી રમવાની જગ્યા છે. ખરૂં ને? એ કેવી સુંદર જગ્યા છે! કેટલા બધા છોકરા છે! તેઓ કોણ છે ને તેઓ શું રમે છે તે મને તું કહી શકશે?

ગોપાળ—હું એમાંના ઘણાખરાને ઓળખું છું. બે છોકરા ભમરડે રમે છે. તેઓ મારા વર્ગમાં છે. તે કેશુ ને ગોન્દુ છે. કેશુ પોતાનો ભમરડો ફેરવે છે. ગોન્દુ પોતાના હાથમાં પોતાનો ભમરડો લઇને પાસે ઉભો છે.

બાપા—જે છોકરા દડા વડે રમે છે તે કોણ છે?

ગોપાળ—એ રામુ ને રંગુ છે, તે દડો રામુનો છે. તેના બાપે તેને ગયે અઠવાડીએ તે આપ્યો. તે તે ફેંકે છે ને રામુ તેને ઝીલે છે.

બાપા—જે છોકરા આગળ ઉભા છે તે શું કરે છે?

ગોપાળ—તેઓ કુદે છે. જે છોકરો કુદે છે તેનું નામ નાનો છે. બીજા કોણ છે તે હું જાણતો નથી. નાનો ઘણી ઝડપથી દોડી શકે છે. વળી તે ઘણી સારી રીતે કુદી શકે છે. તે હમણાં લાંબી છલંગ મારે છે. કોઇ વખત તેઓ ઉંચા કુદકા મારે છે.

બાપા—ઉંચો કુદકો. તે શું હશે?

ગોપાળ—બે થાંભલા વચ્ચે તેઓ લાકડી કે દોરી મુકે છે. પછી એક છોકરો દોડે છે ને તેની ઉપર થઇને કુદી, જવાનો પ્રયત્ન કરે છે.

બાપા—ગોપાળ, તું કેટલે દૂર ને કેટલો ઉંચો કુદી શકે છે?

ગોપાળ—હું છ ફુટ દૂર ને ત્રણ ફુટ ઉંચે કુદી શકું છું.

બાપા—એ ઘણું સારૂં છે. હવે મારે પાછા ઘેર જવું જોઇએ. તું અહીં રહીને રમ, તું ક્યાં છે તે હું તારી માને કહીશ. પણ મોડો આવતો નહિ. અંધારૂં થતા પહેલાં આવજે.

(૨૦) ફરીથી પ્રયત્ન કરો.

એક વખત રામ નામનો નાનો છોકરો હતો. તે આઠ વર્ષનો હતો ને તે દરરોજ નિશાળે જતો.

રામ ચાલાક છોકરો નહોતો. તે વારંવાર પોતાના વર્ગમાં છેલ્લો રહેતો, તે સારૂં વાંચી શકતો પણ તે પોતાની સ્લેટ પર દાખલા કરી શકતો નહિ.

એક દિવસે મહેતાજીએ છોકરાઓને દાખલો ગણવા આપ્યો. તેમને પાંચ હારના આંકડા ઉમેરવાના હતા. બીજા બધા છોકરાએ જલદી

દાખલો ગણ્યો. તેઓ પોતાની સ્લેટ મહેતાજી પાસે લાવ્યા ને તેને જવાબ બતાવ્યા, તેના બધા ખરા હતા.

રામ પણ પોતાની સ્લેટ લાવ્યો. પણ જવાબ તદ્દન ખોટો હતો. મહેતાજીએ કહ્યું, “તારી જગ્યાએ પાછો જા, તારો જવાબ ભુંસી નાંખ, ને આંકડાનો ફરીથી સરવાળો કર.”

રામ પાછો ગયો, પોતાની જગ્યાએ બેઠો ને આંકડાનો સરવાળો કર્યો. તેણે કહ્યું, મેં કર્યો છે. મહેતાજીએ કહ્યું, અહીં આવ ને મને તારી સ્લેટ બતાવ.

મહેતાજીએ તેની સ્લેટમાં જોયું. તેણે કહ્યું, પાછો આ ખોટો છે. ફરીથી એકવાર સરવાળો કરી જો. રામે કહ્યું, શું કામ હું તે કરી શકતો નથી, તે હદપાર અઘરો છે.

મહેતાજીએ જવાબ દીધો, ના, બીજા બધા છોકરાએ તે કર્યો છે, તે હદપાર અઘરો નથી. રામ, ફરીથી પ્રયત્ન કર.

રામ પોતાની જગ્યાએ પાછો ગયો. તેણે આંકડાનો સરવાળો ધીમેથી ને સંભાળથી કર્યો. પછી તેણે પોતાની સ્લેટ પોતાના મહેતાજીને બતાવી.

તેના મહેતાજીએ કહ્યું, આ વખત જવાબ ખરો છે. શાબાશ, રામ ! પહેલી વખત તું કાંઇ કરી શકે નહિ તો ફરીથી પ્રયત્ન કરજે. જ્યાં સુધી તું તે કરી શકે ત્યાં સુધી પ્રયત્ન જારી રાખજે. કોઇ વખત એમ ન કહેવું કે ‘હું તે કરી શકતો નથી.’ ‘હું તે કરી શકીશ’ એમ કહેજે.

(તમારી) ઇચ્છાથી કામ કરો—તેનો છેડો તમને દેખાય નહિ ત્યાં સુધી સખત મહેનત કરો. મારા નાના મિત્ર, જ્યાં સુધી સઘળું સરળ થાય ત્યાંસુધી ફરીને કરો. કદી છોડી દેતા નહિ. (હિંમત હારી જતા નહિ.) ફરીથી એકવાર શરૂ કરો. તમારા સઘળા બળથી એકવાર ફરીથી પ્રયત્ન કરો ને તમે ધીમે ધીમે સાચે રસ્તે પહોંચશો.

(૨૧) જે ઘર રામે બાંધ્યું તે.

રામે જે ઘર બાંધ્યું તે આ રહ્યું.

રામે જે ઘર બાંધ્યું તેમાં જે છોકરો રહેતો હતો તે આ છે.

રામે જે ઘર બાંધ્યું તેમાં જે છોકરો રહેતો હતો તેને જે બિલાડી કરડી તે આ રહી.

રામે જે ઘર બાંધ્યું તેમાં જે છોકરો રહેતો હતો તેને જે બિલાડી કરડી તેને જે કુતરાએ પકડી તે આ રહ્યો.

રામે જે ઘર બાંધ્યું તેમાં જે છોકરો રહેતો હતો તેને જે બિલાડી કરડી તેને જે કુતરાએ પકડી તે કુતરાને જે કાગડાએ ચાંચ મારી તે આ રહ્યો.

રામે જે ઘર બાંધ્યું તેમાં જે છોકરો રહેતો હતો તેને જે બિલાડી કરડી તેને જે કુતરાએ પકડી તે કુતરાને જે કાગડાએ ચાંચ મારી તેની પછવાડે જે સમડી પડી તે આ રહી.

(૨૨) સાચું કહો.

વેંકટ ને કમળા નામના બે છોકરાં હતાં. એક દહાડો ઘરના આગલા ઓરડામાં તેઓ રમતાં હતાં. મેજપર એક આરસી હતી ને તે તેઓએ જોઈ નહિ. તેઓ રમતાં હતાં તેવામાં વેંકટે કમળાને મેજ તરફ ધક્કો માર્યો. તે આરસી જમીન પર પડી ને ભાંગી ગઈ. બંને છોકરાં રડવા લાગ્યાં.

કમળા—ભાઈ, તેં મને શા માટે ધક્કો માર્યો? આરસી ફુટી છે.

વેંકટ—તને ધક્કો મારવાનો મારો ઇરાદો નહોતો. હવે આપણે શું કરીશું? એમાં બધો તારો વાંક છે.

કમળા—આપણે બંને રમતાં હતાં. એમાં મારો વાંક છે એમ તું શા માટે કહે છે? તેમાં તારો પણ વાંક છે. પણ આપણે શું કરીશું?

વેંકટ—જો બાપાને માલમ પડશે તો તે ગુસ્સે થશે. આપણે તેને કોઈ ઠેકાણે સંતાડી શકીએ નહિ?

કમળા—ના! ના! કોઈ પણ વખત તે માલમ પડી આવશે. આપણે બાપાને કહી દેવું એ સારૂં છે ને કહેવું કે હમે દીલગીર છીએ. તો કદાચ તે બહુ ગુસ્સે થશે નહિ.

વેંકટ—મને ધાસ્તી છે કે તે ગુસ્સે થશે. આપણે માને કહીએ તો નહિ સારૂં ? કદાચ તે બાપને ગુસ્સે નહિ થવાનું કહેશે.

જ્યારે તેઓ બોલતા હતા ત્યારે તેઓની મા ઓરડામાં આવી. તે થાકી ગઈ હતી ને ખુરશી પર બેસી ગઈ. છોકરાં તેની પાસે ગયાં ને નીચું જોઇને તેની આગળ શાંત રીતે ઉભા રહ્યાં.

માએ જોયું કે કાંઈ નવું જુનું થયું છે. તેણે કહ્યું, તમે આટલા શાંત કેમ ઉભા છો ? તમે કાંઇ નુકશાન કર્યું છે ? પછી કમળા ડુસકાં ભરવા લાગી ને વેંકટ પોકેપોક મુકી રડયો. પછી તેની માએ કહ્યું, છોકરાં, તમે શા માટે રડો છો ? કોઇએ તમને ઇજા કરી છે ? શું થયું છે ? રડો નહિ.

કમળા—મા, હમે રમતાં હતાં ને હમે આરસીને ધક્કો મારી પાડી નાખી ને તે ભાંગી. હમે ઘણા દીલગીર છીએ ને હમને બીક લાગે છે કે બાપા હમારી ઉપર ગુસ્સે થશે.

મા—એટલુંજ કે ! તમે આરસી ફોડી તે માટે દીલગીર છું. પણ તમે સાચું કહ્યું છે માટે હું ઘણી ખુશી થઈ છું. બ્હીશો નહિ. હું તમારા બાપાને કહીશ. તે તમારા ઉપર ગુસ્સે થશે નહિ કેમકે તમે સાચું કહ્યું છે.

(૨૩) હોડી.

આ પાણીથી બરેલી ઉંડી નદી છે. આપણે તેને ચાલીને ઓળંગી શકીએ નહિ. પણ પાસેજ એક પુલ છે જે એક નાકાથી બીજા નાકા સુધી જાય છે. જાણે રસ્તો હોય તેમ તમે નદી ઉપર આવેલા પુલ પર. ચાલો. તેનાપર કેટલાક માણસને હમણાં ચાલતા તમે જોશો.

નદી પુલની તળેથી જાય છે. નદીની બે બાજુ કીનારા કહેવાય છે. પણ કીનારાની વચ્ચે થઇને જાય છે. નદી વહીને કયાં જાય છે ?

બધી નદી જમીન ઉપર થઇને વહે છે ને આખરે દરીઆમાં જાય છે. નદીમાં બધું પાણી કયાંથી આવે છે ? તે વાદળામાંથી જમીન ઉપર પડે છે ને નદીમાં વહી જાય છે.

પાસેના કીનારા સાથે બાંધેલી પેલી હોડી કેવી સુંદર ને મોટી છે! તે લાકડાના બનાવેલા નાના ઘર જેવી છે ને તે પાણી ઉપર તરે છે. તેની અંદર બારી બારણાવાળા ઓરડા છે. ચાર બારી ઉઘાડી છે ને સાત બંધ છે. બારણું ઉઘાડું છે. હોડીને મથાળે હું બે ખુરશી જોઉં છું. તે શા માટે મુકેલી છે?

સાંજે જ્યારે સૂર્ય અસ્ત પામે છે ને ઠંડક હોય છે ત્યારે હોડી-માંના ગૃહસ્થ માણસોને બેસવા માટે છે. તું નાને દાદરેથી મથાળે જઈ શકશે. તેને ત્રણ પગથીઆં છે. ઉપલાં પગથીઆપર એક માણસ બેઠો છે. હોડી કીનારા ઉપર દોરડાંથી બાંધી છે.

પાણી ઉપર હોડી કેવી રીતે ચાલે છે? માણસો વાંસ વતી તેને આગળ હડસેલે છે. હમણાં હોડીવાળો પોતાના હાથમાં વાંસ લઈને હોડીને મથાળે ઉભો છે. હોડી નીચે, પાણીમાં પેલી કાળી વસ્તુ શું છે?

તે હોડીનો પડછાયો છે. નીચે બીજી હોડી હોય એમ દેખાય છે. છેક દૂર, નદીના બીજા કીનારા પાસે આના જેવી બીજી હોડી હું જોઉં છું. વરસાદ નદીને ભરે છે. નદીઓ દરીઆમાં વહે છે. (દરીઆને મળે છે)

(૨૪) ભૂતકાળ ને વર્તમાનકાળ.

આજે.	કાલે.	આજે.	કાલે.
હું કહું છું	મેં કહ્યું.	તે કહે છે	તેણે કહ્યું.
હું કરૂં છું	મેં કર્યું.	તે કરે છે	તેણે કર્યું.
હું છું	હું હતો.	તે છે	તે હતો.
હું આપું છું	મેં આપ્યું.	તે આપે છે	તેણે આપ્યું.
હું કહું છું	મેં કહ્યું.	તે કહે છે	તેણે કહ્યું.
મારી પાસે છે	મારી પાસે હતું.	તેની પાસે છે	તેની પાસે હતું.
હું જાઉં છું	હું ગયો.	તે જાય છે	તે ગયો.
હું સાંભળું છું	મેં સાંભળ્યું.	તે સાંભળે છે	તેણે સાંભળ્યું.
હું મેળવું છું	મેં મેળવ્યું.	તે મેળવે છે	તેણે મેળવ્યું.
હું આવું છું	હું આવ્યો.	તે આવે છે	તે આવ્યો.

હું જાગું છું	હું જાગ્યો.	તે જાગે છે	તે જાગ્યો.
હું બેસું છું	હું બેઠો.	તે બેસે છે	તે બેઠો.
હું લાવું છું	હું લાવ્યો.	તે લાવે છે	તે લાવ્યો.
હું ખરીદું છું	મેં ખરીદ્યું.	તે ખરીદે છે	તેણે ખરીદ્યું.
હું પીઉં છું	મેં પીધું.	તે પીએ છે	તેણે પીધું.
હું ખાઉં છું	મેં ખાધું.	તે ખાય છે	તેણે ખાધું.
હું જોઉં છું	મેં જોયું.	તે જુએ છે	તેણે જોયું.
હું ઉંઘુ છું	હું ઉંઘ્યો.	તે ઉંઘે છે	તે ઉંઘ્યો.

(૨૫) તારા.

જ્યારે સૂર્ય અસ્ત પામે છે ત્યારે રાત્રે ચકચકીત તારા પ્રકાશે છે. તે એટલા બધા છે કે આપણે તેને ગણી શકતા નથી. તેઓ ઉઘડતાને બંધ થતા દેખાય છે ને તેથી આપણે કહીએ છીએ કે તેઓ ચમકે છે.

તે આકાશમાં હીરા જેવા દેખાય છે. દીવસના વખતમાં આપણે સૂર્યના ચકચકીત અજવાળાને લીધે તેને જોઇ શકતા નથી.

નાના તારા, તમે ઝળકો. તમે કેવા છો તેથી હું કેવો અચંબો પામું છું! દુનીઆમાં છેક ઉંચે આકાશમાં તમે હીરા જેવા છો.

જ્યારે ચળકતો સૂર્ય આથમે છે, જ્યારે ઝાકળથી ઘાસ ભીનું થાય છે. ત્યારે તમે તમારૂં થોડું અજવાળું બતાવો છો. આખી રાત પલક પલક કર.

(૨૬) જમણ (ભોજન).

અહીં ત્રણ માણસો પોતાનું ભોજન લે છે. દીવસના પહેલા ખાણાને આપણે નાસ્તો કહીએ છીએ. હમણાં એક વાગ્યો છે. આ ત્રણ માણસોએ આખી સવારથી સખત મહેનત કરી છે. તેઓને ઘરથી નીકળતાં પહેલાં પીવાને થોડી કાફી ને ખાવાને ચોખાની રોટલી મળી હતી. તે તેમનો નાસ્તો હતો. પણ તે વખતે આઠ વાગ્યા હતા. પાંચ કલાક સુધી તેઓને કાંઈ ખોરાક મળ્યો નથી અને તેઓ હમણાં ભુખ્યા ને તરસ્યા છે. તેથી સુંદર વાડીમાં કેટલાંક ફુલનાં કુંડાં જ્યાં કોઈ તેમને જોઈ શકે નહિ તેની પછવાડે તેઓ પોતાનું ભોજન લે છે. દરેક

માણસની આગળ થાળી છે. તે થાળીમાં થોડા સુંદર ધોળા રાંધેલા ચોખા છે. દરેક થાળીની લગોલગ કઢી ને ચટણીથી ભરેલી નાની પહોળી રકાબી તમે જુઓ છો. કઢી ઘણી ઉની છે. તેમાં મરચાં ને મરી છે. એક માણસ હમણાં થોડું પાણી પીએ છે. વચલો માણસ પોતાને હાથે મુઠો ભરીને ચોખા લે છે. ત્રીજો માણસ પોતાના હાથ ઉપર એક નાનાં વાસણમાંથી થોડું પાણી રેડે છે. તે ખાય તે પહેલાં તે વડે તે પોતાના હાથ ધોશે. મરચાં વાડીમાં ઉગે છે. તે ઘણાં ગરમ હોય છે. કેટલાંક લાંબા, કેટલાંક ગોળ, કેટલાંક લીલા ને કેટલાંક રાતા હોય છે. જે ખાણું આપણે રાત્રે ખાઇએ છીએ તે વાળુ કહેવાય છે. આજ રાત્રે આઠ વાગે આ માણસોને પોતાના વાળુમાં થોડી વધારે કઢી ને ચોખા મળશે. તેઓ તે ઘેર ખાશે. પછી તેઓ સુશે ને ઉંઘી જશે. જેઓ દીવસે સખત મહેનત કરે છે તેઓ રાત્રે સારી રીતે ઉંઘે છે. આળસુ માણસો ઉંઘી શકતા નથી. જો તમારે સારી રીતે ઉંઘવું હોય તો તમારે સખત મહેનત કરવી જોઇએ.

આપણે સવારમાં નાસ્તો કરીએ છીએ. દીવસે ભોજન લઇએ છીએ, રાત્રે વાળુ કરીએ છીએ.

(૨૭) તોફાની છોકરો.

આ નાની છોકરી આજ સવારે પોતાની માને માટે થોડું પાણી લાવવાને કુવે ગઈ હતી. તેનો ભાઇ તેને મદદ કરવાને તેની સાથે ગયો હતો. પણ તે છોકરાએ શું કર્યું ? જ્યારે તે પોતાની બહેનની પછવાડે ચાલતો હતો ત્યારે તેણે ધકકો માર્યો. વાસણ નીચે પડયું ને પાણી ઢોળાઇ ગયું. પછી તેની બિચારી નાની બહેન જે રડવા મંડી તેની તરફ તે હસતો ઉભો રહ્યો. તે છોકરીને ધાસ્તી લાગી કે હું વખતસર પાછી જઈ શકીશ નહિ.

આપણે આપણા ભાઇઓ ને બહેનો તરફ માયાળુ થવું જોઇએ. આપણે તેને ખીજવવાં ન જોઇએ. આપણે તેને રાજી રાખવાને પ્રયત્ન કરવો જોઇએ. તેમને મદદ કરવાને આપણે હંમેશાં તૈયાર રહેવું જોઇએ. અને આપણે દરેક તરફ વિવેકથી વર્તવું જોઇએ. જ્યારે આપણે કાંઈ ચીજ માંગીએ ત્યારે આપણે 'આ મને આપ' એમ કહેવું ન જોઇએ,

પણ 'જો તમારી મરજી હોય તો' અથવા 'મને મહેરબાની કરીને આ આપો' અને જ્યારે આપણે કાંઇ ન જોઇતું હોય ત્યારે આપણે કહેવું જોઇએ કે, 'ના, આપનો આભાર માનું છું'. હંમેશાં જ્યારે આપણે કોઇ ગૃહસ્થ માણસ સાથે બોલતા હોઇએ ત્યારે 'સાહેબ' અને જ્યારે આપણે કોઈ બાનુ સાથે બોલતા હોઇએ ત્યારે 'બાઈ સાહેબ' કહેવું જોઇએ.

જ્યારે તમે સવારમાં તમારા બાપા, મા, બહેન કે ભાઇને મળો ત્યારે 'સવારની સલામ' કહેજો. અને જ્યારે તમે રાત્રે સુવા જાઓ ત્યારે તેમને 'રાતની સલામ' કહેજો. જ્યારે તમે દોસ્તદારથી છુટા પડો ત્યારે 'સાહેબજી' કહેજો.

નિશાળમાં જ્યારે તમે તમારા મહેતાજીને મળો ત્યારે 'સાહેબ, સવારની સલામ' એમ કહો. ને જ્યારે નિશાળેથી છુટ્ટી મળે ત્યારે 'સાહેબ, સાંજની સલામ' એમ કહો

સભ્ય થાઓ.

મારા નાના છોકરાઓ એ 'હું કરીશ' અથવા 'આ મને આપો' એમ કદી કહેવું ન જોઇએ. ના ! એ બિલકુલ સારી રીત નથી. માને કહો, 'જો તમારી મરજી હોય તો' દરેક જણને 'જો તમારી મરજી હોય તો,' એમ કહો. ને ગૃહસ્થ માણસને 'હા, સાહેબ,' ને બાનુને 'હા, બાઈ સાહેબ,' એમ કહો.

(૨૮) ખેતરોમાં ફરવું.

રામુ એક છોકરો હતો જે પોતાની આખી જીંદગી સુધી ગામડામાં રહ્યો હતો. તે શહેર વિષે કંઇ જાણતો નહોતો. તે તમને પોતાના ગામના કોઈ પક્ષી, પશુ કે ઝાડનું નામ કહી શકતો. તે બાર વરસનો હતો તે ચાલાક છોકરો હતો.

તેને રંગુ નામનો પિત્રાઈ ભાઇ હતો જે નવ વરસનો હતો. રંગુ હંમેશાં શહેરમાં રહેતો હતો. તે ગામડા વિષે કાંઈ જાણતો નહોતો. તે પક્ષી ને પશુ વિષે ઘણું થોડું જાણતો હતો. એક વખત તે માંદો પડયો ને પાતળો ને નબળો થઈ ગયો. તેના બાપે ગામડામાં તેના પિત્રાઈ ભાઈ રામુ સાથે રહેવાને મોકલ્યો. તેણે કહ્યું, ગામડાની હવા સારી હોય છે. તેથી રંગુને ફાયદો થશે.

પહેલાં રંગુ ઘરમાં રહેતો હતો. પણ તે થોડીવારમાં મજબૂત ને તંદુરસ્ત થયો. એક સવારે બે છોકરા ગામડામાં ફરવાને ગયા.

રામુ—રંગુ, આજનો દિવસ સારો છે. હમણાં છ વાગ્યા છે. મારી સાથે બહાર ફરવા ચાલ. તેથી તને ફાયદો થશે. શહેરમાં જે ચીજો તું જોતો નથી તેવી ઘણી ચીજો તું જોશે. તારી ટોપી ને જોડા પહેર.

રંગુ—અરે રામુ, હું તારો આભાર માનું છું. હું તદ્દન તૈયાર થઇને આ રહ્યો આપણે કયાં જઇશું?

રામુ—હું તને સડકે લઇ જઇશ. પછી આપણે ખેતરોમાં થઇને તળાવપર જશું. પછી આપણે પાછા આવીશું. એટલામાં એક કલાક થઇ જશે. પછી તડકો પડશે, હમણાં તદ્દન ઠંડી છે. સૂર્ય ઉગ્યો નથી.

રંગુ—પેલું કેવું મોટું સુંદર ઝાડ છે! રામુ તે શું છે?

રામુ—તે આંબાનું ઝાડ છે.

રંગુ—હું તેનાપર એક પણ કેરી જોતો નથી.

રામુ—ના. આ કેરીની મોસમ નથી. આપણને તે જુન કે જુલાઈ સુધી મળશે નહિ.

રંગુ—અરે રામુ! પેલું બેડોળ કાળું પક્ષી બાજુપરથી ઉડે છે તે શું છે?

રામુ—તે પક્ષી નથી. તે ચામાચેણુ છે. તે પાંખવાળા ઉંદર જેવું દેખાય છે. તે ઘુવડની માફક આખો દીવસ ઉંઘે છે અને રાત્રે આમ તેમ ઉડે છે. તે ચામાચેણુ કોઇ ઝાડ કે જુની દીવાલમાંના તેના દર તરફ ઘેર ઉડતું જાય છે. પણ તું કેમ અટકી જાય છે?

રંગુ—હું ઝાડમાં કાંઈ જોઉં છું ત્યાં જો! હું ધારૂં છું કે તે વાંદરો હોવો જોઇએ. મેં એક વખત વાંદરો જોયો હતો, પણ તે આના જેવો નહોતો.

રામુ—હા! હવે હું તેને જોઈ શકું છું. તે તેના ડાબા હાથથી એક ડાળીને પકડી રહ્યો છે. પોતાની પીઠપર હવામાં તેણે પોતાની પુંછડી ધરી છે. તે આપણી તરફ જુએ છે. હા, તે હનુમાન જાતનો વાંદરો છે. આ ખેતરોમાં ઝાડો ઉપર ઘણા વાંદરા છે.

રંગુ—હું પૈડાંનો અવાજ સાંભળી શકું છું. અહીંઆ ગાડી આવે છે.

રામુ—હા, રસ્તાની એક બાજુએ ચાલો આપણે જઇએ. મેં અગાઉ આવી સુંદર મોટી ગાડી કદી જોઇ નથી. તે કોણ હોઈ શકે?

રંગુ—રામુ, હું તને તે કહી શકીશ. એ રાજાસાહેબ છે. તે અમારા શહેરમાં રહે છે. હું તેને વારંવાર તેની ગાડીમાં જોઉં છું. તે અહીં કોઈ મોટા માણસને મળવા આવ્યા છે. તે સવારમાં ફરવા નીકળ્યા છે. તે ઘણા પૈસાદાર છે, ને તે ઘણા મોટા ઘરમાં રહે છે.

રામુ—વારૂ, ચાલો આપણે રસ્તો છોડીને જઇએ. ચાલો આપણે ખેતર ઓળંગીને જઇએ. ત્યાં તળાવ છે. તું તે જોઈ શકે છે.

રંગુ—ઝાડપર પેલું સુંદર મોટું પક્ષી કયું છે? મેં અગાઉ આવું સુંદર પક્ષી કદી જોયું નથી.

રામુ—હા, રંગુ. તે ખુબસુરત પક્ષી છે. એ મોર છે. આપણે તેને પક્ષીની રાણી કહીએ છીએ. તેની તદ્દન લીલી ને સોના જેવી પુંછડી જુઓ. તે આપણા ઘરની પાસે ઝાડપર વારંવાર બેસે છે. આપણે તેને દાણા ખવાડીએ છીએ. એ ઘણું પળાય એવું છે. તે નીચે ઉડીને દાણા ખાય છે.

રંગુ—મેં મોર વિષે ઘણીવાર સાંભળ્યું છે, પણ મેં અગાઉ એક પણ જોયો નહોતો. અરે! શું થયું? તું મને પાછો કેમ ખેંચે છે.

રામુ—રંગુ! રંગુ! પાછો આવ! જલદી કર! જલદી કર! તારી પાસ પેલો સાપ તું જોતો નથી? પાછો ચાલ! પાછો ચાલ!

રંગુ—હા! હા! તે કેવો ફુંફાડા મારે છે! મેં લગભગ તેના પર પગ મુકયો હતો. તે કેવો ગુસ્સે દેખાય છે! તેણે પોતાનું માથું કેવું ઉંચું રાખ્યું છે!

રામુ—એ ઝેરી સાપ ઘણો મોટો નાગ છે! જો તે તને કરડયો હોત તો તું મરી ગયો હોત. કોઇ પણ ઉપાયથી બચત નહીં. તે મોટા સાપનો રાજા છે. તેનાથી બહુ દૂર રહેજે. તે આ ખેતરમાં એક દરમાં રહે છે. દરેક જણ તેનાથી બીએ છે.

રંગુ—તેં મને પાછો ખેંચ્યો તેથી હું રાજી થયો. હવે આપણે બીજા ખેતરમાં સહીસલામત છીએ. સાપના રાજા, (તને) સલામ (છે).

હું તને ફરીથી જોવા ઇચ્છતો નથી.

રામુ—રંગુ, પેલું સુંદર નાનું પ્રાણી ક્યું છે તે તું જાણે છે? તે દોડી જાય તે પહેલાં તેને જો. આપણે તેને જોતા નથી એમ તે ધારે છે. તેજ કારણથી તે આટલું શાંત બેસી રહ્યું છે.

રંગુ—ના, મેં તેને અગાઉ કદી જોયું નહોતું.

રામુ—તે સસલું છે. તે ખેતરોમાં રહે છે. તે ઘણી ઝડપથી દોડે છે. તેને કેવા મોટા કાન છે! તમે તેને કદી પકડી શકશો નહિ. કુતરા તેને પકડવાને પ્રયત્ન કરે છે પણ તે કદી પકડી શકતા નથી. તે હદપાર ઝડપથી દોડે છે.

રંગુ—રામુ, ખેતરમાં ચાલતો આ માણસ કોણ છે?

રામુ—તે ખેડુત નસુ છે. તે ખેતર ખેડવા જાય છે. તે પોતાની સાથે પોતાના બે બળદ લઈ જાય છે. તે સવારમાં ઘણો વહેલો પોતાને કામે જાય છે.

રંગુ—રામુ. ચાલો આપણે પાછા જઇએ. પણ મહેરબાની કરીને સાપના રાજા પાસે જતા નહિ!

રામુ—અરે નહિ! હું તને પાછો બીજે રસ્તે લઇ જઇશ. આપણે ઘણે દૂર ફરવા આવ્યા છીએ.

રંગુ—અરે રામુ, ઝાડ નીચે ઉભું રહેલું પેલું મોટું પશુ કયું છે? આપણે દોડી જઇશું?

રામુ—ના, ના, તે માત્ર હાથી છે. તે ઘણો મોટો છે ને તે ઘણો જોરાવર છે. પણ તે તદ્દન પાળી શકાય એવો છે. તે આપણને ઇજા કરશે નહિ.

રંગુ—તેના મ્હોં આગળ નીચે લટકતી લાંબી વસ્તુ શું છે?

રામુ—તે તેનું નાક છે. આપણે તેને સુંઢ કહીએ છીએ.

રંગુ—મેં આવું લાંબુ નાક અગાઉ કદી જોયું નહોતું!

રામુ—તે લાંબા હાથ જેવું પણ છે. હાથી એ વડે કોઇ પણ વસ્તુ ઉંચકી શકે છે. તે વડે એ પોતે ખાય છે ને તે વડે એ પાણી પીએ છે. આપણે કાલે સવારે ફરીથી ફરવા આવશું. હું મારી સાથે કેટલાંક કેળાં લાવીશ. આપણે તે તેને ખાવા આપશું. ચાલો હવે આપણે ઘેર જઇએ.

(૨૯) સૂર્ય ને ચંદ્રમા.

સૂર્ય ને ચંદ્રને દડાના જેવા આકાર છે. સૂર્ય અગ્નિનો મોટો દડો છે. જો સૂર્ય નહોત તો સઘળી ચીજો અંધારાવાળી ને ઠંડી હોત. કોઈ પણ છોડ ઉગી શકતા નહિ ને બધી વસ્તુ મરી જાત સૂર્યને ચંદ્ર આપણાથી ઘણે દૂર છે, તેથી તેઓ નાના દેખાય છે.

જ્યારે આપણે વિશાળ મેદાનમાં ઉભા રહીએ ત્યારે જે મોટા ઝાડ આપણાથી દૂર છે તે નાના છોડવા જેવા દેખાય છે. પણ જ્યારે આપણે તેની પાસે જઇએ ત્યારે તે જેવાં મોટાં હોય છે તેવા મોટાં જોઇએ છીએ.

આપણે સૂર્ય ને ચંદ્ર પાસે જઈ શકતા નથી, ને તેથી તેઓ કેટલા મોટા છે તે આપણે જોઈ શકતા નથી.

ચંદ્રમા રાત્રે પ્રકાશે છે. તેનો પ્રકાશ ઠંડો હોય છે, ને સૂર્યના પ્રકાશ જેટલો ચકચકિત નથી.

ચંદ્રને પોતાનો પ્રકાશ નથી; તેને પોતાનો પ્રકાશ સૂર્ય પાસેથી મળે છે.

સૂર્યને ચંદ્ર આપણાથી ઘણે દૂર છે ને તેથી તેઓ નાના દેખાય છે. ચંદ્રને પોતાનો પ્રકાશ નથી. તેને પોતાનો પ્રકાશ પોતાના સૂર્ય પાસેથી મળે છે.

(૩૦) છોકરો.

સારો છોકરો હમેશાં સાચું કહેશે. ડાહ્યો છોકરો પોતાના પાઠ સારી રીતે કરે છે. બહાદુર છોકરો જુઠું બોલશે નહિ. મજબુત છોકરો નબળાંને મદદ કરવાને પ્રયત્ન કરશે.

હેતાળ છોકરો પોતાની માનું કહ્યું માને છે. દયાળુ છોકરો પોતાના નાના ભાઇને મદદ કરે છે. જે છોકરો સારો માણસ થવા ઇચ્છે તે એકદમ શરૂ કરશે ને તેનાથી બનશે તેટલું સઘળું કરશે.

રંગો.

ઘાસ લીલું હોય છે ને આકાશ વાદળી હોય છે,
લીલા ઘાસ પર આછી ઝાકળ પડે છે,
સોનું પીળું છે ને રૂપું ધોળું છે,
લોઢું ભારે છે ને પીછાં હલકાં છે,
માણેક રાતાં છે ને હીરા ચકચકીત છે.

તાંબુ તપખીરીઆ રંગનું છે, ને પોલાદ ભુરૂં છે.

પ્રભાત થતી વખતે વાંદળાં ભુરાં હોય છે.

(૩૧) ફુલો અને પાંદડાં.

આ ફુલોને પાંદડાંનો ઝુમખો છે. તે ઝુમખામાં કેટલીક કળી પણ છે. તે કેવી સુંદર દેખાય છે! આ ગુલાબનાં ફુલ છે, ગુલાબ ફુલોની રાણી કહેવાય છે. ગુલાબની વાસ મીઠી આવે છે. રાતા ગુલાબ, પીળાં ગુલાબ ને ધોળાં ગુલાબ હોય છે. આ ગુલાબ ધોળાં છે.

તમે ચિત્રમાં બે કળી જોઈ શકો છો. કળી મોટી ને મોટી થતી જશે. પછી તે ખીલશે ને ફુલ બહાર આવશે. દરેક કળીમાં નાનું ફુલ હોય છે.

ફુલ ને પાંદડાં ઝાડ પર ઉગે છે. પાંદડાં પહેલાં લીલાં હોય છે, પછી તે સુકાવા માંડે છે ને ભુખરા ને પીળાં થાય છે ને જમીન પર પડે છે. કેટલાક પાંદડાં પર તમે ઝાકળનાં ટીપાં જોઈ શકો છો.

(૩૨) નાના છોકરાની રાતની સલામ.

સૂર્ય હવે વધારે વખત પોતાનો પ્રકાશ આપતો નથી. તારાઓ ડોકીયાં કરવાં માંડે છે. એ સઘળાને રાતની સલામ કહેવાનો વખત થયો છે. સઘળાં પક્ષી સુઈ ગયાં છે.

નાનાં વહાલાં પક્ષીઓ તમને રાતની સલામ!
સવારનું અજવાળું થાય ત્યાં સુધી સારી રીતે ઉંઘો.

મને ખાત્રી છે કે જો તમે શબ્દમાં ગાઈ શકતા હોત તો તમે રાતની સલામ કહી હોત.

મારાં સુંદર ફુલો, તમને રાતની સલામ! તમે ઉંઘી શકતાં નથી! ને તમે સઘળા તારાઓ જેઓ આટલા બધા ચળકાટથી પ્રકાશો છો. તેઓ (તમે) આખી રાત જાગતા રહો છો!

મારાં વહાલાં માબાપ, તમને રાતની સલામ!
હવે તમે તમારા નાના છોકરાને ચુમી લ્યો.
મારા દૂરના ને પાસેના મિત્રો, તમને રાતની સલામ!
દરેક જણને રાતની સલામ.

સમાપ્ત.

નોટીસ

આથી સર્વેને ખબર આપવામાં આવે છે કે નીચે લખેલી ચોપડીઓ સુરત નાણાવટ મધ્યે મી. કરસનદાસ નારણદાસ બુકસેલરની દુકાનેથી મળશે.

મેકમીલન ન્યુ રીડર્સ પ્રાઈમર ભાગ બીજાના મીનીંગ (તરજુમા સહીત)		૦-૬-
મેકમીલન ન્યુ રીડર્સ નં. ૧લાના	,,	....૦-૮-
મેકમીલન ન્યુ રીડર્સ નં. ૨ ના	,,	....૦-૧૧-૦
મેકમીલન ન્યુ રીડર્સ નં. ૩ ના	,,	....૦-૧૩-૦
મેકમીલન ન્યુ રીડર્સ નં. ૪ ના	,,	....૧-૦-૦
મેકમીલન ન્યુ રીડર્સ નં. ૫ ના	,,	....૧-૪-૦
સંસ્કૃત પ્રીમરની ગાઇડ ...	....	....૦-૧૨-૦
નળાખ્યાન સટી૦ મોદીકૃત	....	....૧-૨-૦
ધી મીડલ સ્કુલ એરિથમેટીક....	....	...૧-૦-૦
નેલસન રીડર્સ પ્રાઈમરના મીનીંગ (તરજુમા સહીત)..		૦-૬-૦
નેલસન રીડર્સ નં. ૧ના	....	....૦-૧૦-૦
,, ,, ૨ના	....	....૦-૧૩-૦
,, ,, ૩જા	....	....૧-૪-૦
,, ,, ૪થા	....	....૧-૪-૦
,, ,, ૫મા	....	....૧-૪-૦

એ શિવાય બીજી ઘણી શાળાપયોગી ચોપડીઓ મળશે. જથાબંધ લેનારને સારૂ કમીશન આપવામાં આવશે

Published by-Balubhai Karsandas Narandas
Book-seller, Nanavat—SURAT.
Printed by-Narayanrao Laxmanrao Nikum at the
SHANKER P. PRESS, Chawta Bridge-SURAT.